

INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

”Meningen med livet är ju att skaffa barn,
så varför ska jag vänta?”

- En kvalitativ studie av bloggar författade av tonårsmammor

SQ4562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp
Scientific Work in Social Work, 15 higher education
credits

Kandidatnivå

HT 2016

Författare: Julia Staf och Caroline Johansson

Handledare: Karin Berg

Abstract

Denna studies syfte är att undersöka vad tonårsmammor genom sina egenförfattade bloggar ger uttryck för i relation till sitt föräldraskap. Mammor, vilka också är tonåringar, kategoriseras inte sällan som en socialt problematisk grupp. Detta generaliserande av gruppens egenskaper och förmågor bidrar till dess relevans som undersökningsområde. Studien vägleds av frågeställningar innehållande vilka aspekter som lyfts upp av de unga mammorna i relation till föräldraskapet, samt vilka av dessa som för de studerade kan tyckas framställas som problematiska. Vidare efterfrågas vilken betydelse bloggen kan spela i tonårsmammornas situationer. Genom den utförda dokumentanalysen och dess följande kvalitativa innehållsanalys har fyra huvudteman vilka besvarar studiens frågeställningar utvunnits. I dessa framkommer främst hur de studerade mammorna tycks ge uttryck för betydelsen av att erhålla acceptans från sitt sociala nätverk samt hur mammornas situationer tycks ständigt beroende av sin sociala kontext. Vidare lyfts uttryck avseende bloggen som medel för självhjälp och som självskapad arena för utmaning av sociala konstruktioner avseende det goda föräldraskapet. Den sammantagna empirin, vilken analyseras med det socialkonstruktivistiska perspektivet och med hjälp av interaktionistiska teorier, tycks påvisa ett behov av ett fortsatt studerande av och möjliggörande för utrymmen disponibla för tonårsmammor och deras upplevelser.

Nyckelord: Blogg, tonårsmamma, social konstruktion, föräldraskap, stämpling

1	Introduktion.....	1
1.1	Syfte och frågeställningar.....	3
1.2	Avgränsningar	3
2	Relevans för socialt arbete.....	4
3	Tidigare forskning.....	5
3.1	Gott föräldraskap.....	5
3.2	Tonårsmammor som socialt utsatta.....	7
3.3	Bloggens makt.....	8
3.4	Bloggens som terapeutiskt hjälpmedel.....	10
3.5	Tonårsmammors upplevelser av sina situationer	11
4	Teori.....	12
4.1	Socialkonstruktivistiskt perspektiv	12
4.2	Interaktionistiska teorier.....	14
4.2.1	Stämplingsteori	14
4.2.2	Stolthet och Skam.....	15
5	Metod.....	17
5.1	Induktiv metod	17
5.2	Dokumentanalys.....	18
5.3	Materialbeskrivning	19
5.4	Urval.....	20
5.5	Innehållsanalys	21
5.6	Validitet och Reliabilitet	23
5.7	Förförståelse	23
5.8	Metodreflektion	25
5.9	Arbetsfördelning.....	26
6	Etiska överväganden	27
7	Resultat och Analys.....	30
7.1	Betydelsen av social acceptans.....	30
7.1.1	Personligt nätverk.....	30
7.1.2	Alternativa nätverk.....	33
7.2	Ifrågasättande och Försvar	36

7.2.1	En antagen kritik	36
7.2.2	En uttryckt kritik	37
7.3	Kärlek	41
7.3.1	Stolthet	41
7.3.2	Omsorg	43
7.4	Bloggen	46
7.4.1	En arena för omvärdering	46
7.4.2	Expertroll.....	48
8	Slutdiskussion	52
8.1.1	Förslag på vidare forskning.....	55
9	Referenser	57

1 Introduktion

Cameron och Cook (2015:246) talar om hur tonårsgraviteter tenderar att kategoriseras som sociala problem sammanlänkade med utsatthet och försämrade livsförutsättningar på grund av en beskriven oförmåga att möta föräldraskapets krav. Uppfattningen tycks dock inte alltid godtas av den grupp vilken den syftar till. I citatet nedan, taget från Svenssons (2016, 29 januari) krönika gällande en ung mammas upplevelse av omgivningens tankar kring hennes graviditet, tycks en konflikt mellan omgivningens uppfattning gällande ett önskvärt föräldraskap och en subjektiv upplevelse av detsamma uppstå.

“Hon var 15 år och alla tyckte att abort var en självklarhet. Tiden var bokad, men så plötsligt tänkte hon efter vad hon själv ville.”

Bergnéghr (2008:188-190), universitetslektor i socialt arbete, diskuterar hur unga vuxna i Sverige tenderar att se ett önskvärt föräldraskap som ett naturligt resultat av ett antal noga övervägda val. Dessa innefattar inte sällan en subjektiv vilja, och en av andra ställd förväntan på avslutad utbildning, tid för personligt självförverkligande samt en försäkran om en ekonomiskt och en socialt stabil framtid innan tid ägnas åt familjebildning. Cameron och Cook (2015:244-246) hävdar som tidigare nämnt att unga mammor ofta upplevs och framställs som en socialt utsatt och stigmatiserad grupp sett till såväl ekonomisk som social problematik. De baserar sitt påstående i tendenser vilka de sett i sina studier, gällande hur en ung kvinna vilken blir gravid inte sällan upplevs begränsad i sina utbildningsmöjligheter och i framtida ekonomiska förutsättningar. Ovanstående ses vidare samverka till uppkomsten av en social utsatthet vilken i den aktuella kontexten anses vara ett socialt problem (Cameron & Cook, 2015:244-246). Regnér och Johnsson (2007:330) kan tyckas tala om en utsatthet likt den ovan, när de i sin studie framhåller uppfattningen om hur denna utsatthet skapas och reproduceras i samhällsliga villkor. Författarna menar dock att omgivningens fokus tenderar att läggas på individens personliga egenskaper och livsval, snarare än att se till samhällets skapade förutsättningar för henne att uppnå de mål vilka av omgivningen uppfattas som ideala (Regnér & Johnsson, 2007:330).

Utöver ovan nämnda sociala och ekonomiska konsekvenser av en tonårsgravitet diskuterar Cameron och Cook (2015:246) eventuella hälsorisker, för såväl barn som moder. Dessa kan anses samverka i skapandet av en negativ uppfattning av ungt föräldraskap. Cameron och

Cook (2015:246) argumenterar för att ovanstående bild och konsekvenser presenterade må vara sanningsenliga, men att det samtidigt är problematiskt att acceptera dessa som en del i en allmänt representativ bild för alla unga mammor. Faktum är enligt författarna att flera av tjejerna inom gruppen och deras familjer beskrivs klara sig bra och vara tillfredsställda med sina livssituationer, trots att motsatsen tenderar att belysas mer i den allmänna debatten (Cameron & Cook, 2015:246) .

Motsättningen gällande synen på gruppen tonårsmammor som ett socialt problem, som ett resultat av strukturella brister eller som fungerande samhällsmedborgare leder oss in på studiens huvudfokus, att studera uttryck för framställningen av föräldraskapet hos den berörda gruppen. Vi har valt att genomföra denna studie med hjälp av bloggar författade av tjejer, vilka förefaller sig intressanta till följd av sina egenskaper som såväl tonåringar som mammor. Vår syn på bloggar som väsentligt material att undersöka grundar vi i Kido Lopez (2009:736) studie i vilken hon diskuterar hur kvinnor tidigare varit frånvarande i offentliga diskussioner på internet, men att de nu genom egenförfattade bloggar skapar ett medialt utrymme oberoende av rådande diskurser. Lövheim (2011:350-352) talar om hur det utrymme vilket bloggarna skapar, används för att möjliggöra för kvinnor att med en bredare publik ifrågasätta och kommunicera om ämnen som tidigare inte fått ta plats i offentliga utrymmen. Vidare menar Boniel-Nissim och Barak (2011:333) att en blogg kan tjäna som ett terapeutiskt verktyg vid social utsatthet. De menar att deras studie påvisar att en blogg tillåter författaren att reflektera över och känna in de egna känslorna i större utsträckning än vid ett samtal där parterna möts fysiskt.

Med utgångspunkt i ovanstående resonemang finner vi relevans i att studera det vilket uttrycks och omskrivs av unga mammor i deras bloggar. Vi anser därmed i enlighet med Kido Lopez (2009: 736) att internet i allmänhet, och bloggar i synnerhet, är en relevant arena att studera sett till dess förmåga att skapa ett utrymme vilket tidigare beskrivits som stängt. Ovanstående kommer i en kvalitativ dokumentstudie att undersökas utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv i vilket fokus kommer ligga på ett eventuellt konstruerat ideal av föräldraskap. Vidare analyseras med hjälp av interaktionistiska teorier hur ett avvikande från ett sådant ideal kan påverka en individ. Med utgångspunkt i en senare presenterad induktiv forskningsansats, motiverar vi valet att i studien använda oss av syfte och frågeställningar med öppen karaktär. Vi önskar genom detta att skapa förutsättningar för en studie vilken framhåller det vilket uttrycks av de studerade individerna med minimal

påverkan från vår förförståelse. Valet att studera vad de unga mammorna ger uttryck för i bloggarna, snarare än vad som står i dem, kommer från en övertygelse om att bloggen bör betraktas med försiktighet utan antaganden om dess sanningsenlighet.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka vad tonårsmammor genom sina egenförfattade bloggar ger uttryck för i relation till sitt föräldraskap. För att undersöka detta kommer vi utgå från följande frågeställningar:

- Vilka aspekter ges utrymme i bloggarna av mammorna själva i relation till det egna föräldraskapet?
- Kan det anses framkomma något vilket av de unga mammorna framställs som utmanande i relation till det egna föräldraskapet?
- Vilken roll tycks bloggen spela för de unga mammorna i studien?

1.2 Avgränsningar

På grund av brister på resurser i form av tid och det omfång studien tillåter oss att ha, har vi fortgående behövt avgränsa vår studie till det som av oss ansetts mest relevant för studiens syfte. Vi har med utgångspunkt i detta valt att endast koncentrera oss på de tonårsmammorna och inte de eventuella fäderna till deras barn. Vi har vidare inte heller lagt något fokus vid upplevelsen för det specifika barnet att växa upp tillsammans med en ung mamma.

Avgränsningar har fortsättningsvis gjorts i relation till den specifika datainsamlingen vilken har genomförts. Här fanns på grund av brist på tid ett behov av att koncentrera oss på en kortare tidsperiod i de unga mammornas liv, specifikt under graviditeten samt ett halvt år framåt efter födseln av deras första barn. Detta för att skapa förutsättningar för att ges en djupare förståelse för forskningsobjektens upplevelser under den första tiden. Ovanstående kommer vidare att diskuteras under kommande metodkapitel.

2 Relevans för socialt arbete

Tonårsmammorna representerar en ofta utsatt och stigmatiserad grupp i samhället. De beskrivs inte sällan som komplex och sammankopplad med ett antal negativa sociala, fysiska och ekonomiska konsekvenser (Cameron & Cook, 2015: 245-246). Forskning påvisar att allmänhetens uppfattning av gruppen i många fall är motstridig med de unga mammornas egna upplevelser och beskrivningar av sina livssituationer (Cameron & Cook, 2015: 246). Tryggvason, Sorbring och Samuelson (2012:10) menar i enlighet med ovan att kategoriseringen av gruppen tonårsmammor som uteslutande problematiska bör kritiseras. Detta då utpekningen och avgränsningen från andra grupper i samhället kan medföra ytterligare negativa konsekvenser bestående av en eventuell ovilja att ta emot erbjuden hjälp i rädsla för ytterligare stigmatisering. Detta menar forskarna kan medverka till att den unga mammans problematik intensifieras. För en motverkan av negativa stereotypa föreställningar finner vi därmed stor relevans i ett undersökande av gruppens egna uttryck för sitt föräldraskap i dagens samhälle. Den bild vilken förslagsvis kan anses komma ur ovanstående handlingssätt kan vidare anses relevant för de professionella grupper vilka i sitt arbete möter dessa tjejer.

Relevansen för denna studie styrks ytterligare av det femte kapitlet i Socialtjänstlagen (SFS 2001:453), i vilket socialnämnden beskrivs ha ett utökat ansvar för gruppen barn och unga. Detta då denna grupp anses besitta ett särskilt skyddsbehov. Lagen stadgar att det är socialnämndens ansvar att tillse att barn inte vistas i miljöer vilka kan vara skadliga för dem samt att socialnämnden skall arbeta för att gynna barns möjlighet att få växa upp och utvecklas under trygga förhållanden. Vidare skall socialnämnden se till barnets bästa i alla situationer då ett barn berörs. Gruppen vilken studeras i denna studie är lagligt sett att se som barn till följd av sin ålder. Vi argumenterar för att de av undersökningen studerade individernas dubbla status som barn och samtidigt föräldrar innebär en tydlig relevans för studiens genomförande. Socialnämndens ansvar täcker såväl föräldern som dennes barn då en individ, 18 år eller yngre, blir förälder. Då barn anses ha ett utökat behov av skydd är det av stor vikt att stöd och hjälpinsatser för barn i dessa situationer utformas på ett effektivt och vetenskapligt grundat sätt för att tillse barnens möjlighet till god utveckling. Således syftar denna studie till att genom sin utformning bidra till detta kunskapsfält med grund i de unga mammornas egna uttryck.

3 Tidigare forskning

Följande avsnitt redogör för det kunskapsfält vilket den aktuella studien kan anses tillhöra. Nedan återfinns fem områden vilka valts ut med en förhoppning om att sammantaget skapa en representativ helhetsbild av det aktuella kunskapsläget. Den tidigare forskningen innehåller inledningsvis en presentation gällande hur ett eftersträvansvärt och gott föräldraskap skapas, framhålls och reproduceras i sociala institutioner. Vidare diskuteras utifrån valda studier tonårsmammors egna framställningar och upplevelser av det subjektiva föräldraskapet. Dessa avsnitt agerar som en grund för vår socialkonstruktivistiska teoretisering i vilken vi ämnar att sträva mot en förståelse av eventuellt bakomliggande diskurser. Fortsättningsvis behandlas olika aspekter av blogganvändande som nödvändigt och fördelaktigt för socialt utsatta grupper. Motiveringen till valet av bloggen som väsentlig att förstå återfinns i kunskapslägets femte område, vilket behandlar tonårsmammor som en utsatt och stigmatiserad grupp. Vi argumenterar för relevansen i att studera dessa tillsammans för att skapa förutsättningar för en förståelse av den aktuella gruppens position i samhället. Den tidigare forskningen består av vetenskapligt presenterade studier vilka varit aktuella för professionell granskning. Alla de inkluderade studierna återfanns i av Göteborgs Universitet tillhandahållna databaser och bibliotek.

3.1 Gott föräldraskap

Bergnéhrs avhandling (2008:48) syftar till att diskutera hur svenska unga vuxna föreställer sig ett eftersträvansvärt föräldraskap, och när i livet detta med fördel bör infalla. Bergnéhr (2008:188-189) tillåter sina informanter att reflektera över eventuella nyckelbeslut som med fördel bör övervägas innan valet att bli förälder kan bli aktuellt. Studien, vilken är en del av ett större forskningsprojekt, grundar sig på nio enskilda fokusgruppintervjuer uppdelat på 35 informanter av manligt och kvinnligt kön i olika konstellationer. Bergnéhr (2008:49-50) ämnar med sitt val av metod belysa rådande normer i samhället, främst i relation till synen på ett gott föräldraskap.

Bergnéghr (2008:188-190) konkluderar att finns vissa aspekter som för unga vuxna i Sverige anses relevanta att överväga innan ett eventuellt val att träda in i föräldraskap. En sammanfattning av dessa påvisar bland annat att avslutad utbildning, stabil inkomst och en känsla av att ha valt rätt partner spelar en väsentlig roll för informanterna. Bernhardt (Bergnéghr, 2008:188-190) argumenterar vidare utifrån sin studie att det tycks finnas en ny

acceptans för alternativa levnadval i relation till föräldraskap, men beskriver ändå hur den ”rätta” åldern att skaffa barn enligt studien fastlås till runt 30 år, till skillnad från 20-25 års åldern för 50 år sedan. Bergnéhr (2008:61) menar sammanfattningsvis att dessa resultat tillsammans med andra forskares kan fungera som en stark indikator på att det finns en övergripande social konstruktion och uppfattning i samhället angående hur ett liv i dagens samhälle skall levas och när en individ bör överväga att bli förälder.

En ytterligare studie vilken behandlar ett liknande tema är Regnéhr och Johnssons (2007:320), vilken studerar huruvida uppfattningen om ett ”gott föräldraskap” får effekt på socialtjänstens insats kontaktfamilj. Genom en kvalitativ studie vilken bestod av 54 halvstrukturerade intervjuer undersökte Regnéhr och Johnsson (2007:324-325) studiens syfte. Deltagarna i studien bestod av 18 ensamstående föräldrar, (17 mammor och 1 pappa), som alla då var beviljade insatsen kontaktfamilj. Vidare intervjuades såväl kontaktfamiljerna samt socialtjänsternas handläggare för att skapa en helhetsbild av situationen. Av studien framkommer att klientfamiljerna inte sällan upplevde en ekonomisk problematik och trångboddhet i motsats till kontaktfamiljerna vilka beskrev sig ha stabila ekonomier och boendesituationer (Regnéhr & Johnsson, 2007:326). Vidare beskriver mottagarna av tjänsten kontaktfamilj en större social isolering och ett mindre nätverk att ta stöd i än kontaktfamiljerna vilka uttrycker att de har ett stort socialt nätverk av vänner, grannar och släktingar vilka de har regelbunden kontakt med (Regnéhr & Johnsson, 2007:326-327).

I studiens slutsatser ifrågasätter författarna synen på den ensamstående föräldern som i grunden problematisk till följd av innehavande av specifika egenskaper vilka kategoriseras som negativa. Författarna menar att detta riskerar att skymma bakomliggande problematik gällande sociala omständigheter (Regnéhr & Johnsson, 2007:333). Det framkommer exempelvis i studien att socialarbetare och kontaktfamiljer ser det som sin uppgift att lära de ensamstående föräldrarna att sätta gränser gentemot sitt barn samt visa barnen hur en ”riktig” familj fungerar. Forskarna menar att det här inte sällan skett en feltolkning av ansökan om stöd för att få tid till återhämtning. Ansökan ses som en svaghet och otillräcklighet i föräldrarollen, snarare än en förmåga att inse sina egna begränsningar och sin familjs behov (Regnéhr & Johnsson, 2007:330). Av studien framkommer att bilden av vad som anses vara en ”normal” familj och vad som är en ideal familj skiljer sig åt (Regnéhr & Johnsson, 2007:331). I sina beskrivningar av normala familjer är samtliga parter öppna för olika konstellationer, men då frågan rör önskan om hur en kontaktfamilj ska se ut framkommer ett underliggande ideal.

Detta benämner samtliga grupper i studien som väsentligt för barnen att lära sig, detta för att i ett senare skede fungera i det framtida vuxenlivet (Regnér & Johnsson, 2007:331).

3.2 Tonårsmammor som socialt utsatta

Cameron och Cook (2015:246) pekar på att de finns viss problematik associerad till tonårsgraviditeter. Delvis talar de om fysiska risker för ett barn som föds av en mamma som är tonåring. De nämner att risken för spädbarnsdöd ökar med 60% samt att risken för missbildningar i såväl mage som nervsystem ökar för barnet. Till detta tillägger de att det för den unge modern finns en ökad risk för förlossningsdepression (Cameron & Cook, 2015:244). Vidare lyfter de ytterligare problematik som de menar generellt sammankopplas med tonårsgraviditeter i Storbritannien där studien är gjord. Författarna talar om ett socialt utanförskap i och med begränsade ekonomiska möjligheter och låg utbildningsnivå för mödrar som är tonåringar (Cameron & Cook, 2015:245-246). Dessa risker har enligt Cameron och Cook (2015:246) lett till konstruerandet av tonårsgraviditeter som ett socialt problem i Storbritannien. Denna kategorisering menar de (Cameron & Cook, 2015:246) är på gott och ont. Visserligen är den sociala och ekonomiska utsattheten att beakta och ta på allvar, men de menar att stöd och prevention måste ske på ett sätt som inte blir stigmatiserande för en redan utsatt grupp.

Författarna påtalar att riskerna som associeras med tonårsgraviditeter inte sällan är redan existerande innan en ung tjej blir gravid. De talar om socialt missgynnande förutsättningar så som ekonomisk problematik och vidare utsatthet. De menar därav att samhällets förebyggande insatser bör fokuseras på sociala och ekonomiska förhållanden, snarare än beteendeförändring baserat i en bild av all tonårsgraviditet som outtömligt negativ. Detta då Cameron och Cook (2015:246) lyfter att vissa tjejer faktiskt är nöjda med sin situation som tonåringar och mammor. De framhåller att utpekandet av en grupp som problematisk och i behov av förändring kan leda till motsatsen. Detta skulle i sin tur enligt dem kunna resultera i en ovilja att ta emot den hjälp som erbjuds, en ökad social isolering och en riskökning för såväl barn som mamma både socialt, psykiskt och fysiskt.

En annan studie av Wahn, Nissen och Ahlberg (2005:591) syftar till att beskriva tjejers perspektiv, erfarenheter samt reflektioner gällande att bli och vara mamma som tonåring i Sverige. Studiens empiri bestod av intervjuer med 20 stycken tjejer i åldrarna 15 till 19 som hade barn, alternativt var gravida och planerade att behålla barnet (2005:593-594). Under

intervjuerna (Wahn, Nissen & Ahlberg, 2005:595), fick deltagarna besvara frågor gällande sin sociala bakgrund, utbildning, hälsa, graviditet, föräldraskap samt upplevt stöd kring förlossningen. Med hjälp av en innehållsanalys fann forskarna att deltagarna i intervjuerna beskrev olika upplevelser av föräldraskap i tonåren. Gemensamt för undersökningens deltagare var dock vikten de lade vid socialt stöd för möjligheten att se på framtiden med hopp (Wahn, Nissen & Ahlberg, 2005:597). Föräldraskapet beskrevs av studiens deltagare som såväl en positiv mognadsutveckling som problematiskt i och med omgivningens blickar och tankar. Vidare lyfts förlust av socialt nätverk och ekonomiskt beroende av partner och föräldrar upp som problematiskt (Wahn, Nissen & Ahlberg, 2005:598-599). Vissa av tjejerna beskriver en oförmåga att uttrycka sina egna behov varvid omgivningens försök till hjälp och stöd varit utan verkan (Wahn, Nissen & Ahlberg, 2005:599). Wahn, Nissen och Ahlberg (2005:600-601) drar slutsatsen att ett generellt antagande om samtliga tonårsgraviditeter som misstag är problematiska och kan eventuellt leda till bristfälligt stöd. Detta då ett snedvridet antagande enligt forskarna kan resultera i att en från hjälpinstanserna oförmögenhet att se ett behov av väsentligt alternativt stöd. De menar vidare att det således är av vikt att professionella vilka i sitt arbete möter dessa unga tjejer söker förstå dem och hjälper dem att uttrycka sig gällande sin bakgrund och anledningar till graviditeten. Endast då, menar forskarna, kan en riktad hjälp med fokus på individens bästa ges i såväl beslutsprocessen gällande utgång för graviditeten som i stödet för dem vilka väljer att behålla sina barn.

3.3 Bloggens makt

Kido Lopez (2009:730-731) diskuterar i sin forskning hur mammor som bloggar självständigt skapar ett medialt utrymme oberoende av rådande diskurser. Vidare diskuteras hur de kvinnliga bloggarna använder sig av det skapade utrymmet och av sina bloggar som verktyg för att utmana och tolka olika representationer och uppfattningar av hur det är att vara kvinna och mamma. Sammanfattningsvis vill forskaren belysa bloggens makt som potentiellt medialt verktyg för diskursförändring och som en väg för tidigare ohörda kvinnor att skapa ett offentligt utrymme för ovanstående. Kido Lopez (2009:729-730) studie tar sin utgångspunkt i en konferens vilken syftade till att ge fler än 300 kvinnor möjligheten att diskutera och samtala kring upplevelsen av sitt eget utrymme i en annars mansdominerad bloggvärlden. Ovanstående resulterade i en dokumentanalys gjorda på ett antal dokument sammankopplade till en Google sökning på frasen ”mommy blogging as a radical act”, vilket visade sig innehålla både egenförfattade bloggar och kommentarer till dessa (Kido Lopez, 2009: 732-733).

Kido Lopez (2009:734-735) menar att innehållet i bloggar skrivna av mammor ofta karaktäriseras av inlägg med en mer informell uppbyggnad samt behandlar subjektiva upplevelser och uttryck. Författaren (2009: 736-737) argumenterar vidare för hur dessa bloggar kan tjäna ett väsentligt syfte i att forma starka opinioner. Kido Lopez (2009: 743-744) diskuterar vidare i enlighet med detta hur upphovsmännen och deras bloggar tenderar att skapa en ny arena där människor ges en möjlighet att utan betydande restriktioner individuellt och i interaktion med andra utmana och omdefiniera normer i förhållande till gott föräldraskap. Författaren menar fortsättningsvis för ytterligare positiva effekter funna i forskningen. Dessa innehåller bland annat fynd där mammor som bloggar övertagit en expertroll i samhället där andra föräldrar beskrivs vända sig till dessa bloggar för råd, vilket kan ses som en ny möjlighet att söka kontakt och ges svar på frågor vanligtvis inte accepterade i den offentliga debatten (Kido Lopez, 2009: 742-743) . Kido Lopez (2009: 742) reflekterar vidare över hur det sociala stödet som skapas och upprätthålls genom interaktion i dessa mediala sammanhang kan påvisas generera både psykiskt och fysiskt välmående hos de inblandade.

Lövheim (2011:350-352) syftar i sin studie till att undersöka dels den interaktion som sker mellan bloggarens författare och dess läsare, men också det utrymme som skapas för förhandling avseende motsättning mellan personlig erfarenhet och rådande diskurser i samhället gällande unga kvinnors liv i det moderna Sverige. Resultatet baseras på en kvalitativ analys av både blogginlägg och svar av Sveriges 20 mest lästa livsstilsbloggar år 2009. Upphovsmännen presenteras vara kvinnor mellan 18 och 28 år vilkas bloggar vid tidpunkten för studien var topprankade hos landets två största bloggportaler (Lövheim, 2011:341-343).

Lövheim (2011:350-352) diskuterar i sina slutsatser hur bloggar genom sitt existerande samt sin interaktion skapar förutsättningar för att ifrågasätta, reproducera, omförhandla och förändra rådande samhällsdiskurser och kulturella normer. Detta tillåter social interaktion i självhjälpssyfte såväl som opinionsbildning vilket enligt Lövheim innebär att bloggen är en kraft att ta hänsyn till i framtida forskning. Lövheim (2011:350-351) hävdar fortsättningsvis att bloggen som medialt fenomen spelar en väsentlig roll för kvinnors möjlighet till att göra sig hörda i ett offentligt rum där de inte har en naturlig plats. Lövheim (2011:344-345) argumenterar samtidigt för att bloggarna sällan står icke ifrågasatta. Svaren till bloggarna

visar en tillrättavisande publik vilken reagerar då blogginläggen tycks utmana rådande samhällsdiskurser. Därmed uttrycker Lövheim hur bloggandet, trots sin möjlighet till kritisk reflektion, tvingas samexistera med de fenomen och normer de i vissa fall utmanar. Den ovan nämnda interaktionen skapas enligt Lövheim (2011:348-350) genom olika strategier, vilka innefattar olika förhållningssätt hos upphovsmannen av bloggen för att skapa reaktion hos sina läsare.

3.4 Bloggens som terapeutiskt hjälpmedel

Boniel-Nissim och Barak (2011:333) undersöker i sin studie vilka terapeutiska effekter författandet av en blogg kan ha för ungdomar vilka upplever sociala eller emotionella svårigheter. De lyfter hur studier utförda på terapeutiskt skrivande gett positiva resultat. Studierna har enligt Boniel-Nissim och Barak (2011:333-334) påvisat att skrivandet tillåter ett större fokus på de egna känslorna än ett samtal där personer möts fysiskt. De beskriver hur det i skrivandet finns en portion av problemlösning och en möjlighet till emotionell ventilation. Undersökningen utfördes på internet då Boniel-Nissim och Barak (2011:333) menar att det är en arena som erbjuder en känsla av anonymitet och osynlighet vilket uppmuntrar till delning av känslor och tankar. 161 högstadiееlever vilka upplevde sociala eller emotionella svårigheter deltog i studien (Boniel-Nissim & Barak, 2011:334-335). Deltagarna delades in i grupper vilka alla fick olika direktiv gällande hur de skulle utforma sina bloggar alternativt privata dagboksinslägg. Samtliga grupper ombads skriva minst två gånger i veckan förutom en kontrollgrupp som inte skrev blogginlägg eller privata dagboksanteckningar (Boniel-Nissim & Barak, 2011:336).

Studiens resultat visade på bloggandets positiva effekter för ungdomar som upplever sociala och emotionella svårigheter (Boniel-Nissim & Barak, 2011:337-338). Mest positiv effekt på deltagarnas situation gavs genom ett bloggande som var öppet för att läsare kunde kommentera och som specifikt handlade om de egna upplevelserna av sina svårigheter. I nästa steg kom de som bloggat specifikt om sina svårigheter, men som inte gett utrymme för läsarna att kommentera. Den grupp som skrev privata dagboksanteckningar och den kontrollgrupp som inte skrev alls påvisade under samma period inga förbättringar i upplevelserna av sina situationer socialt och emotionellt. Undersökningen påvisar hur en social kommunikation i skrift gällande egenupplevd problematik över internet kan ha terapeutiska effekter menar Boniel-Nissim och Barak (2011:338).

3.5 Tonårsmammors upplevelser av sina situationer

Tryggvason, Sorbring och Samuelson (2012:15) syftar med sin studie påvisa vikten av att förstå unga föräldrars likheter såväl som olikheter. De talar om faran med att se en specifik grupp som särskilt behövande då detta kan skapa negativa stereotypa bilder. Detta menar de kan påverka den specifika gruppens självbild och därmed även innebära en ovilja att be om hjälp även om ett behov finns (Tryggvason, Sorbring & Samuelson, 2012:10). Forskarna studerar därför hur tonårsföräldraskap ”görs” för att möjliggöra en förbättring i utformningen av samhällseliga stöd- och hjälpinsatser (Tryggvason, Sorbring & Samuelson, 2012:15). Tryggvason, Sorbring och Samuelson (2012:16) frågar sig vad det gör med en individs identitetsskapande att bli förälder i tonåren och vad innebär det för möjligheter alternativt utmaningar? De studerar även vilket inflytande omgivningen har på den unga föräldrarnas upplevelse av det egna föräldraskapet. Empirin utgjordes av intervjuer med 10 västerländska familjer med erfarenhet av ingående i föräldraskap under tonåren. Totalt 25 intervjuer genomfördes med såväl mammor, pappor och barn från dessa familjer. Vid tidpunkten för intervjuerna med familjerna hade cirka 30 år gått sedan barnen föddes av mödrarna som då var tonåringar (Tryggvason, Sorbring & Samuelson, 2012:13-15) .

Studien visade att de kvinnor, vilka upplevt sitt föräldraskap som en uppmaning från omgivningen till ett påskyndat inträdande i en vuxenroll, visade på mindre tillit till den egna förmågan än de kvinnor vilka inte upplevt ett problematiskt ifrågasättande från omgivningen (Tryggvason, Sorbring & Samuelson, 2012:150-151). Vidare framkommer i Tryggvason, Sorbring och Samuelsons (2012:101) studie hur den upplevda granskningen av det egna föräldraskapet ledde till en ovilja att söka hjälp i de situationer då föräldraskapet faktiskt föreföll sig problematiskt. De menar även hur erbjudanden om hjälp inte sällan tolkades av föräldrarna som en förlängd kritik av det egna föräldraskapet. Föräldrarna talade om en upplevelse av maktlöshet (Tryggvason, Sorbring & Samuelson, 2012:111).

Valet av de specifika studier vilka inkluderats i detta avsnitt motiveras i inledningen vilken finns att återfinna i kapitlets första del. Även om kunskapsfältet redan erbjuder forskning gällande unga mödrar och tonåringar som socialt utsatta anser vi att denna alltid bör vara föremål för fortgående studier. Vi saknar i litteraturöversikten ytterligare forskning vilken diskuterar betydelsen av bloggar för socialt utsatta grupper och vilka eventuella effekter ett användande kan tänkas få. Med utgångspunkt i detta, anser vi att vår studie fyller en funktion då den kombinerar de två ovan nämnda perspektiven.

4 Teori

I följande avsnitt redogörs för studiens teoretiska förankring. Inledningsvis presenteras det socialkonstruktivistiska perspektivet vilket genomgående agerat som en grund för studiens infallsvinkel. Motiveringen till valet av det aktuella perspektivet återfinns i vår induktiva forskningsansats vari vi tidigt tyckte oss se en reaktion från tonårsmammorna gentemot en uppfattning vilken tycktes synlig i samhället gällande tonårsmammor som i grunden problematiska. Vidare används perspektivet för att söka förståelse för denna uppfattnings förekomst och hur den möjligtvis skapats. Fortsättningsvis presenteras det interaktionistiska perspektivet innehållande stämplingsteorin samt Goffmans teoretiseringar av begreppen ”stolthet” och ”skam”. Valet av dessa teorier och begrepp motiveras utifrån en önskan om att undersöka vad ett frångående från den antydda sociala konstruktionen avseende det goda föräldraskapet kan få för konsekvenser för de avvikande.

4.1 Socialkonstruktivistiskt perspektiv

Barlebo Wenneberg (2000:10-13) diskuterar hur socialkonstruktivismen inte sällan har dekonstruerats och omtolkats vilket gör den svår att på ett överskådligt sätt sammanställa. Dock tycks återfinnas ett antal gemensamma drag vilka samverkar för att ge en helhetsbild över vilka innebörder som kan tänkas ingå i termen. I ett försök att introducera perspektivet i relation till vår diskussion följer nedan ett antal resonemang vilka av Barlebo Wenneberg (2000:10-13) kan anses allmänt accepterade. Inledningsvis hävdar författaren att socialkonstruktivismen vänder sig mot det faktum att det skulle finnas fenomen eller handlingar helt bestämda av naturen, och menar istället att det som sker i sociala sammanhang är socialt konstruerade genom återkommande interaktion mellan människor. Barlebo Wenneberg (2000:12) menar fortsättningsvis med utgångspunkt i ovanstående att uppfattningen om, och tolkningen av, vår omvärld också är socialt konstruerat och förslagsvis bestämt av människan. Genomgående diskuteras inom teorin språkets betydelse och det faktum att människan styrs av sin kunskap inhämtad från språket. Sammantaget hävdar Barlebo Wenneberg (2000:12-13) att det mest framstående och förslagsvis användbara med perspektivet är de förutsättningar och den uppmuntran som ges att utmana och diskutera de sociala fenomen och handlingar som människan idag uppfattar som uppenbara och inneboende.

Socialkonstruktivismen (Berger & Luckmann, 1966:41-43) talar om hur människor tolkar världen främst genom socialt konstruerade typifieringar, som inte sällan tas för givna som allmänt accepterade. Typifieringarna, vilka är stereotypa uppfattningar om handlingar och fysiska tings meningar och betydelser, ger människor möjlighet att återkommande identifiera sin världsbild samt att göra den begriplig. Uppkomsten av sociala konstruktioner beskrivs av Berger och Luckmann (1966:41) främst ske i sociala interaktioner mellan människor.

Socialkonstruktivismen förklarar att den interaktionen vilken är minst styrd av typifieringar, är den som sker vid ett fysiskt möte. Författarna menar dock att de ovan nämnda typifieringarna är ständigt närvarande och reproducerade även i dessa möten, men att individerna i det fysiska mötet är mer mottagliga för den andres påverkan och eventuella frångående från dessa vilket kan anses minska risken för ett slentrianmässigt reproducerande av stereotyper (Berger & Luckmann, 1966:41-43). Resultatet av sociala konstruktioner för den specifika individen blir således att denna blir tilldelad en roll, innehållande faktiska kunskaper och färdigheter, vilken anses passa in i det sociala sammanhanget.

Sammanfattningsvis säger perspektivet att individer tenderar att utgå från en förgivettagen förvärvad kunskap gällande den sociala verkligheten och vad som i denna är att anse som önskvärt och normativt. Foucault (1975:12-15) skulle förslagsvis förklara ovanstående som en diskurs. En diskurs är enligt Foucault ett av makthavarna i ett socialt sammanhang konstruerat ramverk gällande fördelaktigt och accepterat beteende och handlande.

Johansson och Bäck-Wiklund (2012:94) menar att socialkonstruktivismens sociala konstruktioner skapar och vidmakthåller uppfattningar gällande exempelvis vad ett gott och normativt föräldraskap innebär. De förklarar vidare hur förmågan att uppfylla förväntningar på en god förälder gällande omsorg- och ansvarstagande i vissa sociala kontexter blir avgörande för huruvida en individ anses uppnå tillräcklig mognad för att betraktas som en vuxen i sociala sammanhang. På ett liknande sätt beskriver Loseke (2010:4) hur sociala problem är konstruerade av människor och således inte fasta och ständigt existerande. Hon definierar ett socialt problem som icke bestående, utan istället subjektiva och föränderliga (Loseke, 2010:4-5). Författaren betonar även att sociala problem är att anse som ett tillstånd vilket, definieras som socialt problematiskt snarare än en personlig egenskap. I enlighet med detta menar Loseke (2010:7) vidare att det som anses som sociala problem också hos allmänheten ses som önskvärt att förändra. Vidare teoretiseras hur en grupp individer vilka blivit kategoriserad som ett socialt problem kan anses mer eller mindre värdiga beroende på om dessa haft möjlighet att påverka sina situationer. Makten att förändra dessa sociala

konstruktioner ligger avslutningsvis enligt socialkonstruktivismen i människans händer (Loseke, 2010:15-16).

4.2 Interaktionistiska teorier

4.2.1 Stämplingsteori

Stämplingsteorin kan passas in väl med det ovan nämnda socialkonstruktivistiska perspektivet, då den talar om hur mening skapas i sociala interaktioner (Månsson, 2002:160). Stämplingsteorin har dock ett särskilt fokus på det som inte faller in i den socialt konstruerade diskursen vilken socialkonstruktivismen tillåter oss att belysa. Beteenden som inte anses accepterade i omgivningens diskurs stämplas enligt teorins anhängare som avvikande och att det är först då omgivningen stämplar ett beteende som avvikande som det är att anse som sådant. Ejrnaes och Kristiansen (2002:79) förklarar uppkomsten av sociala problem som resultat av stämpling. En stämpling har beskrivits som en framgångsrik tilldelning av en etikett till en individ eller ett fenomen vilken antyder dessa handlingar som socialt avvikande (Ejrnaes & Kristiansen, 2002:79).

Teorin förtydligar hur en stämpling av en individ som avvikande och problematisk initialt sker i det samspel i vilket omgivningens reaktioner, alternativt de förväntningar omgivningen tycks ha på det egna beteendet, antyder en sådan uppfattning (Månsson, 2002:160). Ejrnaes och Kristiansen, (2002:80) menar att exempel på en etikettprocess är stereotypa uppfattningar och generaliseranden. Stämplingsteorin förtydligar hur ett upprepat ifrågasättande från omgivningen riskerar att leda till en individs upplevelse av utanförskap och avskildhet. Vidare framgår att ett frekvent upplevt ifrågasättande av det egna beteendet kan resultera i att individen tappar tilliten till den egna förmågan och identiteten. Bristen på självtillit underlättar således en internalisering av omgivningens tankar om en vilket kan resultera i ett agerande i linje med omgivningens förväntningar (Månsson, 2002:161). Stämplingsteorin vill således belysa den betydande effekten av omgivningens reaktioner för det framtida handlandet hos en individ (Månsson, 2002:160).

Goffman (Månsson, 2002:162) bidrar med vidare kunskap om hur omgivningens påtryckningar gällande förväntat handlingsmönster för en individ kan få effekt på dennes självuppfattning. Goffmans slutsatser kan anses ett tillägg till stämplingsteorin i och med att han i likhet med den menar att omgivningens reaktioner gentemot en individ kan innebära att

individen börjar identifiera sig med dess åsikter, exempelvis som socialt avvikande (Månsson, 2002:162). Fördjupningen till stämplingsteorins resonemang finns i de fall som avviker från dess mönster enligt Goffman (Månsson, 2002:162). Han menar att hans studie visar på hur inte varje individ faller in i en identifiering med omgivningens åsikter.

Goffman (Berg, 2015:171) lyfter hur en individ som av omgivning tycks återigen väl anpassad in i det önskvärda ramverket kan vara resultatet av ett gott skådespel. Han menar vidare att en individ vilken inte finner sig själv i den bild omgivningen reflekterar av en kan påbörja att visa motstånd (Goffman, 1973:210). Individen kan med små medel arbeta för skapandet av en distans mellan det egna jaget och omgivningens uppfattning av detta. Under den spelade rollen återfinns en individ vilken kämpar för att behålla sin självrespekt och sin uppfattning av den egna identiteten menar Goffman (Månsson, 2002:162). Han vill framhålla att trots att omgivningen konstruerar sociala ramverk så kan dessa inte förhindra en människa från att frångå dem, Goffman (Månsson, 2002:162-163) menar att individer är aktiva skapare av sin sociala verklighet och således besitter de även möjligheten att förändra denna.

4.2.2 *Stolthet och Skam*

Interaktionismen teoretiserar begreppen stolthet och skam som emotioner inneboende hos alla människor, vilka i interaktion med andra har möjlighet att påverka individens självupplevelse (Scheff & Starrin, 2002:169-170). Dessa känslor uppstår enligt Scheff och Starrin i föreställningen av omgivningens uppfattningar gällande den egna personen och de egna handlingarna. Skam beskrivs av Goffman (1963:13-14) som den känsla vilken infinner sig för en individ då denne tror att omgivningen kan ha negativa åsikter om det egna handlandet. Goffman (Scheff & Starrin, 2002:171) talar om skammens motsats då han beskriver stolthet. Sann stolthet utgörs enligt honom av upplevelsen av att ha uppnått utsatta mål och därav erhållit bekräftelse från omgivningen. Vidare menar Goffman (Månsson, 2002:171) hur individer vilka upplever skam inte sällan utvecklar vad han benämner som en falsk stolthet. Den falska stoltheten karaktäriseras av en önskan om att uttrycka ett motbevisande gentemot de vilket orsakat den ursprungliga skamkänslan.

Ovan presenterade teoretiska infallsvinklar och perspektiv har i analysprocessen utgjort en stadig plattform för oss att reflektera och problematisera vår insamlade empiri. Vi finner hur det socialkonstruktivistiska perspektivet möjliggör en förståelse för samhällets skapande av sociala konstruktioner samt eventuell uppkomst till dessa, men hindrar oss från att förstå

eventuella konsekvenser av detsamma. Vi sökte därför initialt en teori vilken gav oss förutsättningar för att kunna förklara detta samt de handlingarna utförda av tonårsmammorna genom sina bloggar som ett uttryck för aktörskap. Vi tyckte oss finna just detta i den interaktionistiska teorierna, vilket således blev ett argument för användningen av dem. Dessa hjälper oss vidare att förstå de effekter de sociala konstruktionerna kan få för en individ eller grupp. Kombinationen av de två presenterade perspektiven utgör således för oss en möjlighet att på ett vidare plan problematisera och söka förståelse för de uttryck vilka framställs i relation till fenomenet.

5 Metod

I följande avsnitt redogörs för kännetecknen för kvalitativa metoder samt för adapteringen av en hermeneutisk ansats. Initialt sker en beskrivning av en induktiv metod, för att sedan efterföljas av materialbeskrivning och en urvalsreflektion. Fortsättningsvis diskuteras den valda dokumentanalysen tillsammans med sin tillhörande innehållsanalys, vilket är den form av analysmetod som använts vid genomgång av undersökningens empiri. Avslutningsvis presenteras en sammanfattning av forskarnas förförståelse av ämnet samt en metodreflektion och studiens avgränsningar.

Vi väljer att besvara våra forskningsfrågor med hjälp utav en kvalitativ metod, då vi ämnar att undersöka ett fenomen och diverse uttryck för detta på en djupare nivå. David och Sutton (2016:99-101) menar att kvalitativa metoder kännetecknas av dess fokus på ord och en förmåga att vara lyhörd inför den studerade situationen. De menar vidare att en kvalitativ metod lämpar sig väl vid studerandet av ett mindre antal studieobjekts upplevelser och mening, vilket således motiverar valet av metod i den aktuella studien. Bryman (2011: 340) beskriver hur kvalitativa forskningsmetoder inte sällan kategoriseras som tolkande i sin art. Med utgångspunkt i detta har vi adapterat en hermeneutisk ansats för att närmare beskriva hur vi som forskare närmast oss och bearbetat vårt material. Johansson och Liedman (1993:93-97) förklarar hur allt människoskapat föregås av en tolkning, och hur förståelse av en situation eller en text, således förutsätter en förståelse och ett synliggörande av vår tolkningsprocess bistådd av den hermeneutiska cirkeln. Författarna menar vidare att man som forskare, för att ges en förståelse av helheten, måste granska och tolka denna tillsammans med de delar vilka håller den samman. Om detta misslyckas riskeras förståelsen att förloras och misstolkas till fördel för en i kontexten manipulerad förståelse. Vi har fortgående arbetat utifrån en hermeneutisk ansats genom vårt arbete i vilket vi har omvärderat vår förförståelse i takt med att ny kunskap och nya tolkningar har tillkommit, i enlighet med vad som beskrivs som fördelaktigt av Johansson och Liedman (1993:95-96). Vi tror avslutningsvis att detta förhållningssätt kan ha bidragit till en känslighet hos oss forskare gentemot vårt material vilket således har skapat förutsättningar för detta att styra.

5.1 Induktiv metod

Det har sedan denna studies början varit dess syfte att finna, inte nödvändigtvis endast en, utan möjligen flera bilder av vad unga mammor ger uttryck för kring sitt föräldraskap. Vi

önskar inte att testa en hypotes eller utmana en norm, detta lämnar vi helt till våra studieobjekt. Vår strävan har genomgående varit att adaptera en stor öppenhet gentemot vad de studerade dokumenten kunde uttrycka om de unga mammornas situationer. I likhet med vad David och Sutton (2016:99) säger gällande den induktiva forskningsmetoden har vi tillåtit studiens syfte och frågeställningar att vara ständigt formbara. Vår initiala tanke om vad som var av vikt har fått vara preliminär och detta har möjliggjort mottaglighet för nya infallsvinklar. Detta utan att tillåtas frångå sitt grundläggande syfte, att undersöka de unga mammornas uttryck vilka återfinns i bloggen. Vi ville i största möjliga mån sträva efter att följa studiens undersökningsobjekts prioriteringar och frångå våra egna föreställningar.

David och Sutton (2016:83-84) menar att induktiva metoder strävar efter att förstå fenomen och dess förklaringar utifrån den insamlade empirin, snarare än att testa en hypotes. Författarna lyfter vidare hur en induktiv metod med dess tillvägagångssätt innebär viss reliabilitetsproblematik då möjligheten att upprepa denna sortens studier problematiseras genom dess oförmåga att fastställa och frysa sociala kontexter i vilka undersökningen görs. De menar att reliabiliteten blir lidande av den induktiva studiens flexibilitet och tillåtelse för studiesubjekten att ge sina egna förklaringar vilket kan försvåra en jämförelse av empirin. Vi hävdar i relation till detta att vår studie, sett till dokumentens icke-reaktiva karaktär, har förutsättningar för att uppnå en grad av reliabilitet. Detta förutsätter dock att vissa omständigheter i framtida undersökningar har en likartad karaktär, vilket diskuteras vidare i kapitlet vilket behandlar begreppet (David & Sutton, 2016:33). Vi ville i enlighet med vår forskningsansats tillåta de unga mammorna, vilka är aktuella för studien, leda oss till djupare förklaringar utan att begränsas av ett förutbestämt ramverk av frågor, för vilket David och Sutton (2016:33) anser att en induktiv infallsvinkel lämpar sig bäst varvid vi är villiga att riskera en viss mån av reliabilitet.

5.2 Dokumentanalys

För ett uppfyllande av uppsatsens syfte har vi valt att genomföra studien med hjälp av en dokumentanalys. En dokumentanalys ämnar genom undersökande av dokumentets uttryck att söka meningar som kan vittna om nutida situationer såväl som de vilka för länge sedan passerat (David & Sutton, 2016:159). Dokumenten vilka kan bli föremål för en analys av detta slag begränsas inte heller till textuella uttryck i bokstäver den möjliggör att analysera meningar i allt från fiktiva romaner och fotografier (David och Sutton, 2016:159). Här finner vi delvis vår motivering till valet av dokumentanalys som metodologisk inriktning, i

möjligheten att tillbringa oss meningar ur situationer beskrivna i den för dem aktuella tiden utan påverkan från senare händelser i omgivningen (David & Sutton, 2016:159-160). David och Sutton (2016:160) beskriver hur data av detta slag kan berätta mycket om människors levnadsvanor och utgöra en grund för ett studerande av den diskurs vilka dessa tycks utförda inom. Detta finner vi intressant då vi genomgående i studien önskat sträva mot att tolka vår textuella empiris meningar samt vilka omgivande faktorer de ger uttryck för att påverkas av.

Valet av dokument som forskningsobjekt baseras vidare i vad Bryman (2011:488-489) menar gällande att det finns ytterligare en fördel med att studera dokument i och med dess tendens att vara av en icke-reaktiv karaktär. Detta innebär således att dokument, lika dem i vår studie, tenderar att vara en färdigställd produkt vid tillfället för studiens början och förblir således opåverkade av oss som forskare. Med grund i denna bild av dokument som studiematerial anser vi att det faktum att dokumenten aktuella för studien skapats utan påverkan från oss som forskare skapar förutsättningar för att analysera en bild i första hand formad av undersökningspersonerna själva, samt den kontext vilken de rört sig i vid tidpunkten. Vi är också av uppfattningen att bloggen, i vilken dessa dokument kan återfinnas, representerar någonting vilket inte går att nå vid till exempel en intervjusituation. Det handlande som sker inom denna arena kan tyckas begränsad till den plats där det sker och går således endast att nå av oss forskare med hjälp utav en dokumentanalys. Vi informeras dock om att med försiktighet betrakta dokumenten som beskrivningar av verkligheten. De behöver istället studeras som uttryck som formulerats med specifika syften (Bryman, 2011:502). Detta bär vi med oss genom vår studie och det kan anses grunden till vår önskan att söka latenta meningar i empirins framställningar, det vill säga meningar vilka inte konkret uttrycks med ord utan kan tyckas återfinnas ”mellan raderna” (David & Sutton, 2016:274).

5.3 Materialbeskrivning

Vår empiri består av offentliga blogginlägg författade av unga mammor under deras graviditet samt ett halvår efter födseln av deras första barn. De bloggar vilka är föremål för studien kan sammanfattas som en virtuell dagboken av vardaglig karaktär, vilken är öppen för allmänheten att läsa. Inlägg återkommande i de specifika bloggarna behandlar livsstilämnen innehållande reflektioner angående det personliga livet, samt tankar och praktik relaterat till föräldraskap. För att fastställa genomförbarheten med vår studie påbörjades vårt praktiska genomförande med mindre efterforskningar på internet, vilket syftade till att ge oss en överskådlig bild över tillgängligt material användbart för vår studie. I enlighet med vår

induktiva metod genomfördes dessa efterforskningar med ett fokus på vissa önskade kriterier gällande upphovskvinnor och tidsaspekter i bloggen snarare än dess innehåll. Vårt praktiska genomförande bestod initialt av efterforskningar på internet, främst på populära bloggportaler, för att sedan ges en möjlighet att välja ut de bloggar vi ansåg innehöll mycket information och som under vald tidsperiod uppdaterats kontinuerligt.

Vårt praktiska genomförande av undersökningen fortgick sedan med att vi som forskare självständigt vid tre upprepade tillfällen läste igenom de utvalda bloggarna för den begränsade tidsperioden i sin helhet. Detta genomläsande genomfördes för möjligheten att skapa överblick och kännedom avseende texternas karaktär. Vid den tredje genomläsningen påbörjades ett uttagande av samtliga inlägg vilka behandlade aspekter i relation till föräldraskap och bloggen som ämne. Fortsättningsvis sparades alla inlägg av relevans i ett separat dokument vilket delades av oss som forskare. Detta dokument med samlade inlägg blev således den grund vilken vi genom en innehållsanalys valt att basera vår studie på.

5.4 Urval

Angående urvalstekniker menar David och Sutton (2016:194) att det finns omständigheter som bestämmer vilken teknik som blir aktuell för den specifika studien. Författarna menar att dessa innehåller frågor gällande karaktären hos forskningsproblemet, resurser och metoder samt tillgång på urval. Vår valda urvalsteknik föll under samlingskategorin icke-sannolikhetsurval och föreföll sig mest aktuell då vi som beskrivet ovan saknar lämpliga urvalsramar samt genomgående styrs av resursfrågor i form av brist på tid att identifiera och undersöka en större population (Bryman, 2011:194). Vi har valt ut aktuella informanter och deras bloggar med en grund i ett bekvämlighetsurval, vilken Bryman (2011:194-196) beskriver som en teknik för forskaren att välja ut de forskningsobjekt som för tillfället finns tillgängliga för denne då det är problematiskt att identifiera hela gruppen vilken kan förefalla sig aktuell för studien.

Bryman (2011:194-196) diskuterar hur information genererad och funnen med hjälp av ett bekvämlighetsurval inte sällan är intressant och skapar goda förutsättningar att arbeta med, men varnar samtidigt för att det är ytterst svårt att generalisera resultaten till en större population. Då vårt syfte med studien inte är att generalisera vårt resultat anses ovanstående inte vara ett betydande problem. Vårt argument till val av metod trots presenterade svagheter har således främst sin utgångspunkt i en tidigare diskuterad oförmåga att identifiera hela vår

forskningsgrupp, men också i en tidigt bortvald möjlighet och önskan att kunna generalisera vårt resultat.

David och Sutton (2016:198-200) diskuterar hur urvalsstorleken ofta är den aspekt som förvirrar främst förstagångs forskare. Detta med rätta då författarna själva menar att det är näst intill omöjligt att fastslå ett för alla tider och studier accepterat antal undersökningsenheter, då både statistiska och praktiska faktorer bör övervägas. Med utgångspunkt i brist på resurser och med den ovan nämnda oviljan att göra anspråk på en hög grad av generaliserbarhet beslutade vi oss för att undersöka tre bloggar. Vårt begränsade urval baserades också i kriteriet, vilken utvecklas vidare i etikavsnittet, att de unga mammorna vid tidpunkten för studiens genomförande skulle uppnått en ålder om 18 år. Även om denna siffra i forskningssammanhang förslagsvis kan anses låg ansåg vi i enlighet med Bryman (2011:199-200) att vår induktiva ansats och analys ändå skapade en möjlighet att generera väsentliga resultat, även om dessa behöver begränsas till den undersökta gruppen. Vi diskuterar fortgående den beskrivna svårigheten med att nå en högre grad av generaliserbarhet i studien, men motiverar detta val med en förhoppning om att ges möjlighet att studera ett uttryck på en djupare nivå. Här diskuterar vi hur vårt tillvägagångssätt skulle kunna generera en högre grad av intern validitet, det vill säga ett högre överensstämmande mellan det vilket vi syftar undersöka och det vi i verkligheten undersöker. Dock ifrågasätter vi samtidigt möjligheten till detta då vi omöjligen kan påvisa blogginläggen som en autentisk beskrivning av något upplevt (Bryman, 2011:489). Oavsett anser vi att studien ges värde i sin möjlighet att analysera ett innehåll på djupet, då vi anser att varje uttryck som sker i bloggen oberoende av dess äkthet reflekterar något värt att studera och uppmärksamma.

5.5 Innehållsanalys

David och Sutton (2016:268) menar att varje analys bör påbörjas med en rannsakan av dess förmåga att uppfylla studiens syfte. Vidare menar de att varje studie vilken ämnar att finna mening i sin omvärld utför en slags kvalitativ analys (David & Sutton, 2016:257). Vår aktuella studies syfte är som nämnt ovan, att undersöka vad unga mödrar genom användandet av bloggar och i bloggarnas innehåll ger uttryck för i relation till sitt föräldraskap (David & Sutton, 2016:263-265). Av denna anledning har vi valt att göra en kvalitativ innehållsanalys vilken av David och Sutton (2016:266) beskrivs som en kodning, exempelvis i teman, av insamlad empiri med ett syfte som sträcker sig utanför att räkna fenomenens förekomst. De lyfter vidare hur en kvalitativ innehållsanalys strävar mot att förstå påverkande faktorer för

fenomenet då det äger rum. En kvalitativ innehållsanalys innebär således en strävan mot att bevisa ett fenomenens existens genom mätning av enheter (David & Sutton, 2016:269), en enhet bevisar således enligt innehållsanalysen en existens. Vi finner denna metod applicerbar på vår empiri som följaktligen kodats i de teman vilka återfinns i presentationen av vår insamlade empiri. Citaten är enligt oss att anse enheter i likhet med de beskrivna ovan. Genom ett kategoriserande av olika enheter i linje med en innehållsanalys struktur nämnd ovan ämnar vi således söka förklaringar till fenomen samt dess frekvens (David och Sutton, 2016:269).

David och Sutton (2016:269) benämner en fortgående debatt i vilken förespråkare för en diskursanalytisk metod av kvalitativ data menar att det inom innehållsanalysen finns en tendens att förminska ett uttrycks mening genom en kvantifiering av insamlad data vid tematisering. Det har varit vår strävan att inte falla in i en maskinmässig indelning av textuella uttryck genom vår tematisering utan vi har snarare strävat mot skapandet av en möjlighet att se såväl likheter som olikheter i de unga mammornas framställningar. Visserligen är förståelsen för styrande diskurser och hur dessa styr framställningen av händelser (David & Sutton, 2016:269) relevant och blir således frekvent omnämnd i studiens analysavsnitt. I vår strävan mot en förståelse för individuella olikheter och likheter finner vi det dock stundvis nödvändigt att separera uttryck från diskurs. Vi har sökt en djupare förståelse för vad de unga mammorna framställer i relation till sitt föräldraskap och vad detta kan tänkas vittna om.

För ett uppfyllande av studiens syfte, med ett material allt för stort för möjligheten till enahanda förståelse, krävdes strukturering (David & Sutton, 2016:271). I enlighet med innehållsanalysens struktur delades den tidigare nämnda empirin därefter in i preliminära teman. Dessa teman, vilka vi namngav utefter innehåll, tycktes framstående i det publicerade bloggunderlaget. Bloggarna visade sig innehålla fler teman än vad studiens förutsättningar tillät analysera varvid vi valde att redogöra för de teman vilka tycktes mest framstående och relevanta i relation till studiens frågeställningar. Detta innebar en nödvändig bortsortering av blogginlägg vilka i en mer omfattande studie förslagsvis förefallit intressanta. För vidare analys söktes sedan, i linje med David och Suttons (2016:271) beskrivning av en innehållsanalys, efter mönster inom dessa teman. Framtagningen av teman och mönster inom det studerade materialet syftade till att skapa en överskådlighet i materialet och en möjlighet att utvinna kunskap ur texter vilka inte nödvändigtvis syftade till att frambringa just kunskap av detta slag.

5.6 Validitet och Reliabilitet

David och Sutton (2016:33) menar att varje undersökning bör föregås av en diskussion gällande vad den specifika studien syftar till och vilka anspråk det eventuella resultatet kan göra. Vår studie karaktäriseras, som nämnt ovan, av en önskan att söka en djupare förståelse av något uttryck hos ett mindre antal studieobjekt. Med detta syftar vi till att uppnå en hög grad av överrensstämmelse mellan vårt resultat och det vilket vi tolkar att våra studieobjekt ger uttryck för, vilket av David och Sutton (2016:33) skulle benämnas som intern validitet. Dock hävdar vi samtidigt att vår studie på grund av sin urvals begränsning brister i möjligheten att göra anspråk på att kunna generalisera resultaten på en större grupp, och därmed uppnå extern validitet (David & Sutton, 2016:33).

David och Sutton (2016:33) diskuterar i relation till begreppet reliabilitet hur detta syftar till möjligheten att vid återkommande tillfällen upprepa studiens resultat genom likartade undersökningar. Bryman (2011:161) menar vidare som nämnt i tidigare avsnitt hur en induktiv metod, vilken är den forskningsansats vi anammat i vår studie, inte sällan innebär viss reliabilitetsproblematik. Denna problematik grundas i det utrymme som metoden lämnar för forskarens subjektiva tolkning och de svårigheter detta kan medföra vid ett försök till upprepning av aktuell undersökning. Vi anser att vårt resultat med hänvisning till de faktiska dokument vilka studerats, kan nå en viss grad av reliabilitet. Dock förutsätter detta att exakt samma inlägg blir föremål för de nya studierna, detta då den sociala kontext i vilka forskningsobjekten vistas omöjligt kan frysas. Vidare förutsätter graden av reliabilitet att materialet granskas och analyseras med samma teoretiska förankring. Dock vill vi här betona vikten av en belysning av varje individuell forskares förförståelse och dess möjlighet att styra den tolkning vilken är nödvändig för förståelsen av empirin. Med detta avsnitt tar vi avstånd ifrån vår studies möjlighet att uppnå en hög grad av reliabilitet, men argumenterar för att den interna validiteten, vilken vi anser är av hög grad, är av större vikt i enlighet med studiens syfte.

5.7 Förförståelse

För möjligheten att minimera vår förförståelses påverkan på den aktuella studien krävdes ett medvetandegörande av denna. David och Sutton (2016:99) menar att det är först då förförståelse och tidigare forsknings påverkan medvetandegörs som det är möjligt att förstå dess effekt och möjliggöra ett bortseende från dessa. Genomgående har vi således fört diskussioner gällande materialets betydelse och möjliga förklaringar till vår egen

förförståelses påverkan på vår förståelse av empirin. I detta inser vi också vår begränsning, det är inte möjligt att hävda ett resultat helt fritt från yttre påverkansfaktorer i förståelse och analys, men att medvetandegöra dess närvaro kan anses ett steg i rätt riktning. För ett möjliggörande för läsaren att uttyda effekten av den förförståelse vi som forskare initialt ansett oss besitta avseende den aktuella undersökningsgruppen följer en presentation av denna nedan. Då vi som forskare för med oss åtskilda bakgrunder har vi valt att presentera vår förförståelse separat.

Grunden till min (Carolines) förförståelse av den studerade gruppen som utsatt återfinns under hela mitt liv. Jag är påverkad av tidigare möten med socialt utsatta unga mammor under min verksamhetsförlagda utbildningsperiod såväl som privat. Min tidiga skolgång har färgats av varningar om riskerna med att inte använda preventivmedel, möjligheten att bli gravid kan tyckas varit jämställd med obotliga könssjukdomar. Min senare utbildning på socionomprogrammet har format mitt sätt att resonera och söka samband i sociala situationer. Mediala framställningar av gruppens generellt antagna egenskaper har funnits runt mig och jag har genomgående i denna studie fått ställa mig frågan vart mina idéer har sin grund och återfunnit dem där. Dock är det faktum att min mamma arbetat inom socialtjänsten sedan min barndom troligen grunden till mitt intresse för ämnet och den plattform jag format min förförståelse på. Min mammas omsorg om de människor hon möter i sitt arbete har format mig och min förförståelse. Det är en omsorg jag värderar högt hos mig själv, men den riskerar trots sin välvilja att förminska gruppens uttryckta kompetenser. Detta till följd av synen på gruppen som särskilt behövande och tendensen att därav söka bristerna.

I syfte att synliggöra min (Julias) personliga förförståelse av ämnet valt för den aktuella studien inser jag begränsningar i min förmåga att finna en förståelse utanför den vilken genom olika kanaler givits till mig sedan barndomen. Denna förförståelse besitter idéer om tonårsföräldraskap som socialt och ekonomiskt problematiskt och således någonting som med fördel bör undvikas. Jag uppmärksammar vidare hur min förförståelse är färgad av mediala framställningar vilka i min upplevelse förstärker en tidigt skapad och etablerad distansering från gruppen.

Jag tvingas ovan uppmärksamma och belysa en förförståelse av negativ karaktär, och således också inse att denna under en lång tid fått stå oreviderad. Med utgångspunkt i detta vill dock hävda att jag samtidigt besitter en kompletterande förförståelse i vilken jag vill argumentera

för att det finns en alternativ bild av det problematiska tonårsföräldraskapet jag ovan diskuterade, denna är dock mer otydlig och således inte lika återkommande och accepterad i de sociala sammanhang vilka jag vistas. Jag inser i skrivande stund att unga mammornas uttryck och upplevelser oberoende av redigering och filtrering är få, vilket motiverar mig att genomföra en studie av denna karaktär. Detta med en förhoppning om att skapa ett utrymme vilket kan ses som ett komplement, eller i bästa fall, utmana den generaliserade bilden. Detta om än minimalt.

Som presenterat ovan ser vi hur vår förförståelse lett oss fram till studiens syfte och uppfattningen av detta som betydelsefullt att undersöka, men det har även med stor sannolikhet inverkat på studiens utformning i helhet. Det bör således slutligen nämnas i detta avsnitt att denna studies induktiva ansats, vilken vi är stolta över, också bör förstås som en produkt av gruppens uttryck i kombination med vår samlade förförståelse som forskare (David & Sutton, 2016:99).

5.8 Metodreflektion

Vi reflekterar fortgående över de eventuella hinder vårt metodval medför. Som tidigare nämnt i detta kapitel begränsas vi vår dokumentanalys från att göra anspråk på en möjlighet att använda vårt resultat för att generalisera på en större grupp. Ytterligare problematik relaterad till vår studie behandlar valet av undersökningsområde och de studieobjekt vilka varit aktuella. Den ovan nämnda generaliserbarheten försvåras vidare av det faktum att vi i vår metod utesluter de unga mammor vilka inte använder sig av bloggar, vilket förslagsvis skulle kunna vara en stor grupp och således ifrågasätta vårt senare resultat. Vi finner dock relevans i att genomföra undersökningen då detta ej utesluter vikten av att studera även dessa individer. Ett praktiskt problem vilket vi fann i relation till urvalet var svårigheten att finna en större variation av bloggar vilka passade in i våra kriterier för studien. Dock finner vi hur detta inte fått betydande konsekvenser på vår studie, detta då vi tidigt valde bort möjligheten att generalisera.

Ett ständigt närvarande metodproblem vilket vi synliggör i studien är begränsningen vilken en dokumentanalys på uttryck framställda i en offentlig arena medför. David och Sutton (2016:109) menar i enlighet med detta att det bör vara alla forskares mål att sträva mot ett resultat vilket kan anses sanningsenligt, men hävdar dock att detta är problematiskt. Detta har under vår process varit märkbart då vi genom studerandet av uttryck omöjligen kan hävda att

det är genuina framställningar av sanningsenliga känslor och upplevelser. Vi hävdar dock att denna begränsning inte gör studien irrelevant, utan menar istället att den påvisar något väsentligt studerbart vilken förslagsvis skulle kunna vittna om bakomliggande orsaker. Vi övervägde initialt huruvida intervjuer med de unga mammorna skulle kunna presentera en mer sanningsenlig bild av det studerade, men fastslog med hjälp av Kvale och Brinkmann (2014:295-296) att detta inte nödvändigtvis skulle gynna vår undersökning. Detta då forskaren ges makt att styra situationen både medvetet och omedvetet genom det sociala sammanhanget och eventuella frågor.

5.9 Arbetsfördelning

Vi har genomgående varit flexibla i vårt sätt att arbeta. Vårt samarbete började redan i vårt val av forskningsområde där vi delade ett gemensamt intresse för det studerade området. Vårt praktiska arbete med studiens genomförande och sammanställande påbörjades genom en uppdelning av arbetet innehållande genomläsning av aktuellt materialet mellan oss som forskare. För att säkerhetsställa en minimerad risk för påverkad tolkning (David & Sutton, 2016:115-117) lämnades sedan materialet för att gås igenom av den andre. Samma struktur användes vid bearbetningen och författandet av utkastet till vad som efter gemensam sammanställning resulterade i studiens kapitel innehållande tidigare forskning. Resterande avsnitt i presentationen av den genomförda studien har genomgående varit en gemensam process. Vår färdigställda produkt agerar således som en skriftlig sammanställning av våra gemensamma, men också personliga, uttryck och reflektioner. Vid utvärdering av vår arbetsfördelning och uppsatsprocess belyser vi hur vårt tillvägagångssätt kom att visa sig tidskrävande. Vi försvarar dock detta genom det faktum att studiens perspektiv och fokus på uttryck krävde en ständig försiktighet för att hindras i ett eventuellt frångående från sitt syfte. Vi fann det mest fördelaktigt att utföra detta gemensamt. Vi ser tillbaka på denna process med en stolthet, detta då vi upplever att vi lyckades genomföra och sammanställa en undersökning i vilken vi båda spelat en betydande roll. Vi har skapat ett utrymme med låg tröskel i vilket tankar och idéer, om än ofullständiga, getts utrymme för reflektion.

6 Etiska överväganden

Enligt Svedmark (2012:101-104) kommer internet som forskningsarena med ett antal nya etiska överväganden att ta ställning till som forskare. Hon lyfter att de dokument vilka publiceras offentligt på internet lagligt sett är att anse fria att studera varvid det ej krävs en etikprövning inför genomförande av en forskningsstudie på dessa dokument. Vidare menar Svedmark (2012:102) dock att en etisk övervägning kan vara på sin plats. Författaren reflekterar över frågan gällande inhämtande av informerat samtycke som en diskussion gällande huruvida texter och andra dokument publicerade på internet är att anse som samtal med läsare eller offentliga texter. Detta då all personlig interaktion med forskningssubjekt skall förekommas av ett samtycke. Vi har under vår arbetsprocess reflekterat fortgående över olika argument till att inhämta alternativt inte inhämta informerat samtycke från aktuella forskningsobjekt, och hur detta kan förväntas påverka vårt slutliga resultat av studien. Med andra ord har vår väg genom forskningsprocessens etiska överväganden avseende samtycke inte varit självklar. Vi fann oss initialt beredda att söka samtycke med motivering till den eventuella känsliga karaktären på inläggen. Detta visade sig dock problematiskt i och med en funnen frånvaro av kontaktuppgifter till samtliga tonårsmammor. Här fann vi oss själva i en situation i vilken vi tvingades revidera eventuella tankegångar sett till nödvändighet och tillgänglighet. Våra reflektioner innehållande etiska för- och nackdelar utmynnade därmed slutligen i ett beslut att inte söka ett informerat samtycke. Häri väljer vi således att frångå etikprövningsnämndens rekommendationer gällande att söka informerat samtycke från de vilka berörs av studien (Nygren, 2012:32). Oberoende av eventuella omständigheter avseende möjligheten till kontakt kommer vår främsta motivering till ett icke-sökande av samtycke, i linje med Svedmark (2012:101-104), utifrån vår egen övertygelse gällande hur bloggar är att se som offentliga dokument publicerade på internet.

Vår metod kan tyckas vara öppen för kritik då den behandlar information given av minderåriga. Detta då det ansågs oundvikligt i enlighet med studien syfte och dess fokus på tonåringar. För genomförandet av studien med en etisk försvarbar metod arbetade vi i vår urvalsprocess utifrån kriterierna att de unga mammorna vilka, i 14-15 års åldern blivit föräldrar, vid tidpunkten för studien skulle uppnått en myndig ålder. Detta beslutades med hänvisning till deras sårbarhet som barn men skulle således få effekter på vårt tillgängliga urval. Ytterligare konsekvenser av vårt beslut består av det faktum att den empiri vilken använts i studien är upp till 5 år gammal. Denna eventuella förlust av dagsfärs information ansågs dock nödvändig för den etiska försvarbarheten. Med stöd i att de bloggar vilka ligger

till grund för studiens insamlade empiri behandlar ämnen vilka bloggarnas författare själva valt att omskriva offentligt samt med deras nuvarande ålder, argumenterar vi för den etiska hållbarheten i genomförandet av studien utan inhämtande av informerat samtycke. Vidare kan detta anses stärkas genom att de studerade blogginläggen fortsatt tillåtits vara offentligt tillgängliga trots att författaren uppnått myndig ålder. För möjligheten att skapa största möjliga nytta sett till urval samt empiri genom studien gjordes därmed ett medveten val att inte inhämta samtycke (Nygren, 2012:25), vilket således innebar genomförandet av en ”icke-deltagande observation” (Svedmark, 2012:102).

Ett ytterligare beskrivet etiskt krav och en ständigt närvarande reflektion hos oss behandlar det skydd av inblandade parter och förmågan att garantera konfidentialitet för dessa under alla delar av forskningsprocessen, vilket beskrivs av Kalman och Lövgren (2012:14). Vi arbetar fortgående med en medvetenhet om att det i vår studie är problematiskt att garantera anonymitet hos de studerade, dock så anser vi oss fortlöpande arbeta på ett sätt som förslagsvis kan öka chanserna att möta detta krav. Ovanstående gör vi i följande analys och diskussion genom att inte namnge de unga mammorna eller personer i deras närhet som omnämns. Här har vi istället valt att namnge de aktuella tonårsmammorna med fiktiva namn. Vi kommer vidare inte att lägga vikt vid, eller diskutera specifika platser och städer som presenteras vilket kan göra det möjligt för läsare att identifiera aktuella bloggar och deras författare. Avslutningsvis eftersträvar vi att återge citat på ett autentiskt vis för att minska risken för manipulation av dess innehåll och en feltolkning av oss som forskare. Dock har mindre redigeringar gjorts för att öka läsbarheten samt för att minimera risken för att sammanhängande texter och citat av eventuella läsare kan kopieras in i sökmotorer för att sedan härledas till den aktuella bloggen. Detta blev således en balansgång och ett övervägande där vår vilja att öka chansen för konfidentialitet hos de inblandade också samverkade med en ökning av sårbarhet i materialet på grund av tolkningsmöjligheter hos oss forskare, vilket således kan ha påverkat vårt resultat.

I relation till den grad av tolkning som alltid förefaller sig närvarande i kvalitativa studier har noggranna övervägande gjorts (David & Sutton, 2016:108-109). Inledningsvis har vi fortgående arbetat med en medvetenhet att vi som forskare besitter en förförståelse i ämnet vilken förslagsvis kan påverka vår tolkning. Då vi finner det problematiskt att eliminera denna har vi istället genomgående arbetat tillsammans för att istället synliggöra den i varje moment och situation vi ställs inför. Detta med en förhoppning om att det skall ge oss en möjlighet att

studera vårt material så fördomsfritt som möjligt. Här har vi insett värdet i att arbeta tillsammans som två författare från olika bakgrunder och vi har använt detta till vår styrka då vi genomgående diskuterat och utmanat varandras förförståelse i ämnet, vilket vi tror har inverkat fördelaktigt på slutresultatet. Ovanstående har vidare motiverat vårt val av en induktiva ansats där vi tror att det ges förutsättningar för tonårsmammornas material att få representera något nytt istället för att vid första anblick bli omtolkat av en redan formad och väntad teori alternativt en förförståelse.

Våra etiska reflektioner har vidare varit ett återkommande inslag i både vårt val av en dokumentanalys som metod samt hur vår analys och vår framställning av det inhämtade materialet gjorts. Mycket av den forskning som presenterats under vår litteraturöversikt innehåller studier i vilka intervjuer gjorts med de unga mammorna. Vi valde med utgångspunkt i detta att göra en dokumentanalys. Detta kan motiveras med gruppen som socialt utsatt, den eventuella känsligheten i ämnet och en vilja från vår sida att undvika risker för att skapa en intervju-effekt där informanterna besvarar våra frågor på ett sätt som enligt dem är förväntat från oss eller allmänheten (Kvale & Brinkmann, 2014:295-296). Vi reflekterar över hur vi forskare med de specifika egenskaper och levnadsväl vi besitter och lever med eventuellt hade kunnat spela en roll för dynamiken. Vidare har ovanstående diskuterats i relation till den framställning som gjorts av det inhämtade materialet, vilket David & Sutton (2016:56-57) menar kan styrka en eventuell stigmatisering av den aktuella gruppen. Detta resonemang har varit ständigt närvarande under vår forskningsprocessen, framför allt då det finns en diskussion om gruppen unga mammor som socialt utsatta. Våra reflektioner och överväganden har främst behandlat hur vi i text skall kunna presentera, analysera och återge eventuellt subjektivt känslig information och hur vi i denna process kan minska risken för att stigmatisera och generalisera samt ge sken av att presentera slutsatser gällande en större population. Vidare har denna reflektion behandlat vårt användande av begreppet ”tonårsmammor” och den möjliga stigmatisering vilken kan medföras i användandet av detta. Efter noga övervägande så beslutade vi dock att användandet av begreppet i vår studie var nödvändigt för en tydlig avgränsning av den studerade gruppen. Vi är medvetna om att en kategorisering av detta slag kan medföra negativa konsekvenser, men strävar genomgående mot att belysa gruppens icke homogena karaktär för ett minskande av denna risk.

7 Resultat och Analys

Nedan följer resultatet för aktuell studie. Varje avsnitt inleds med en introduktion till valt tema i vilket vi ger en kort presentation av de teman avsnittet behandlar. Vidare efterföljer citat vilka valts ut från de tre studerade bloggarna, och som vi anser representerar bloggarnas innehåll i sin helhet. Avslutningsvis diskuteras vår subjektiva tolkning som forskare tillsammans med valda teorier och tidigare forskning. Även om samtliga teman med fördel skulle kunna analyseras med studiens alla valda teoretiska förankringar har vi till följd av ett begränsat utrymme för vår analys valt att endast belysa teoretiska infallsvinklar och tidigare forskning där de tycks som mest synliga.

7.1 Betydelsen av social acceptans

Ett återkommande tema i bloggarna är den sociala omgivningens reaktioner och dess effekt och betydelse för den egna personen och upplevelsen av föräldraskapet. I vår analys av den insamlade empirin återfinns två större representationer av ovan beskrivna sociala sammanhangen. Dessa grupper har av oss kategoriserats och benämns vidare som personligt nätverk vilken inkluderar familj och vänner samt alternativa nätverk innehållande kontakt med formella hjälpinstanser och interaktioner över internet. Då vi nedan ser uttryck vilka vi tolkar som framställningar av stöd och acceptans som förslagsvis synonyma, kommer dessa således att fortgående genom uppsatsen att diskuteras som detta.

7.1.1 Personligt nätverk

Relationen med det personliga nätverket, familj och vänner, är ett framstående tema tonårsmammornas beskrivning av sitt föräldraskap. Benämningen av relationerna som personliga är en definition gjord av oss av forskare, med grund i att inläggen i bloggarna vittnar om dessa icke-formella kontakter kontinuerliga närvaro i de unga mammornas liv. Ett exempel återfinns i citatet nedan i vilket Anna beskriver relationen med sin pappa.

“Min pappa klarar inte av att vi pratar om "graviditeten". När vi nämner det säger han bara sådant som sårar mig och gör mig arg! Alla kan ju säga vad de vill men han går över gränsen. Jag har tagit ett beslut om att behålla mitt barn och jag har inte energi att prata med pappa om det något mer. Förresten blir han bara mer arg om jag fortsätter prata om det.” Anna, 15 år

I citatet ovan beskriver Anna sin pappas reaktion gentemot hennes graviditeten på ett sätt vilket enligt vår tolkning av hennes uttryck tycks såra henne. Citatet skulle således kunna tolkas som såväl en frånvaro av stöd som en sårbarhet i denna situation i och med vad vi som forskare tolkar som en besvikelse och en eventuell ilska över pappans reaktion. Om pappan är att anse en del i det personliga nätverket kan det i kombination med det andra citatet i detta avsnitt anses utgöra en beskrivning av ett behov av acceptans för de egna livsvalen. Klara framställer i citatet nedan istället bilden av en stöttande omgivning.

“Kan något bli bättre? Jag har hela släktens stöd och mina vänners stöd och barnets pappas och hans familjs stöd :D” Klara, 14 år

Klaras kommentar representerar för oss en motsats till sin föregångare i relation till upplevt stöd och acceptans. Vi reflekterar över om den ställda frågan angående om någonting hade kunnat vara bättre gestaltar en för Klara idealbild av omgivningens acceptande av de egna livsvalen. Citaten visar således hur bloggarna framställer betydelsen av stöd från det personliga nätverket och acceptans som en nödvändighet för att ges möjlighet att känna tillfredsställelse i sitt föräldraskap. Det tredje och sista citatet i detta avsnitt, också skrivet av Anna, kan anses innehålla flera betydelser.

Känner mig helt vilse i en mörk skog. Men jag är inte rädd. Jag vet vad jag vill.
Men jag känner mig..ensam...” Anna, 15 år

I Annas framställning av avståndstagandet från rädsla tycker vi oss se en beslutsamhet och en trygghet i det fattade beslutet gällande valet att fullfölja sin graviditet. Samtidigt uttrycks enligt vår uppfattning även tvivel och en osäkerhet gentemot omgivningens attityder vilket gestaltas genom beskrivningen av att ”vara vilse i en mörk skog” och uttrycket för ensamhet.

Citaten ovan representerar för oss ett urval av tankar nedskrivna av de unga mammorna i sina bloggar gällande sina personliga nätverk. Påståendena i citaten kan tyckas tala om en individs behov av återkoppling och acceptans från sitt sociala nätverk för upplevelsen av tillfredsställelse i den egna situationen. Vidare kan samma citat tyckas uttrycka hur frånvaron av detta från det personliga nätverket kan resultera i en negativ upplevelse av ett tidigt föräldraskap. Vikten av ett stöttande och acceptande socialt nätverk för en positiv upplevelse, kan förstås med vad stämplingsteorin förklarar som omgivningens tendens att

kategorisera handlingar och beteenden vilka inte stämmer in i den rådande diskursen som avvikande (Månsson, 2002:162). Ur detta perspektiv kan det när Anna säger “när vi nämner det säger han bara sådant som sårar mig och gör mig arg” förstås som en framställning av hur pappans respons mot de personliga valen agerar stämplande (Månsson, 2002:160).

Stämplingsteorin skulle vidare mena att ett upprepat negativt beteende av detta slag gentemot Anna från hennes omgivning, skulle kunna få negativa konsekvenser för hennes självbild. Om omgivningen uttrycker nya tankar och reaktioner mot det egna jaget, vilka upplevs som negativa och avvikande från samhälleliga normer, riskerar dessa att internaliseras av den utsatte individen (Månsson, 2002:160).

Med avstamp i stämplingsteorin skulle det vidare med utgångspunkt i Klaras uttryck, förslagsvis vara möjligt att argumentera för att en stämpling här istället uteblir (Månsson, 2002:162). Detta trots ett eventuellt avvikande från den samhälleliga diskurs gällande föräldraskap vilken socialkonstruktivismen tillåter oss ana (Barlebo Wenneberg, 2000:12). Klara beskriver hur hon känner tillfredsställelse över att hon “har hela släktens stöd och mina vänners stöd och barnets pappas och hans familjs stöd”. Goffman (1973:210) menar att en individ vilken inte tycker sig se sig själv i de egenskaper omgivningen vill tillskriva en, i vissa fall utför ett motstånd gentemot dessa. Det är möjligt att analysera gällande hur det stöd omgivningen ger Klara kan tänkas stärka henne i sin möjlighet att motarbeta en stämpling från samhället i stort. Annas andra citat i detta avsnitt, gällande vad hon uttrycker som en ensamhet, kan vidare stärka ett resonemang angående en accepterad diskurs gällande fördelaktiga livsval. Vi tycker oss se ett bevis för diskursens existens när hon beskriver sig som “vilse i en mörk skog”, men samtidigt säker i vetskapen om att hon vet vad hon vill. Den mörka skogen kan här tyckas vara en representation av ett samhälle i vilket hon inte anses passa in i och det beslut hon tagit om att bli mamma som tonåring.

Med utgångspunkt i hela det inlägg ifrån vilket Annas första citat är taget tillåts vi utläsa ett eventuellt vidare uttryck för betydelsen av den acceptans som nämns ovan. Acceptansen, vilket förslagsvis kan fastslås som önskvärd, söks enligt Annas inlägg av henne på internetforum då det personliga nätverket inte finns tillgängligt för att bidra med den önskade sortens stöd. Detta leder oss således vidare till det aktuella temats andra avsnitt där eventuella uttryck för detta alternativa nätverk behandlas. .

7.1.2 Alternativa nätverk

Följande undertema behandlar, i relation till ovanstående, ett alternativt nätverk vilket varit framstående i empirin. Det alternativa nätverket agerar i avsnittet som ett samlingsnamn för relationer av formell karaktär samt för relationer skapade i internetbaserade forum. Citaten representerar en begränsad del av empirin i sin helhet, och omnämner därför endast kontakt med kuratorer och med socialtjänst. Detta utesluter dock ej vidare kontakt med ytterligare hjälpinstanser och får således i analysen representera även dessa. Avslutningsvis presenteras ett citat, vilket är representativt för flertalet andra i empirin, relaterat till bloggen som skapare av möjligheter till interaktion.

“Ska till kuratorn i morgon på förmiddagen och prata lite. ska bli ganska skönt att prata av sig med någon som i alla fall är som ett stöd. hihi. och så får jag ju gå dit själv också ;)” Anna, 15 år

Anna beskriver i citatet ovan ett inbokat besök hos en kurator. Hon tycks enligt vår tolkning av citatet, och den kontext ur vilket det är taget, ge uttryck för en lättnad av att ges möjligheten att prata med någon ur ett alternativt nätverk om sin situation som blivande mamma. Uttrycket tycks vidare insinuera ett inneboende hopp om att en sådan kontakt skulle kunna generera positiva effekter för upplevelsen av den egna situationen. I citatet nedan återfinns möjligen ett liknande hopp om formell stödkontakt som positivt genererande.

Klockan 14.00 måste jag gå till socialkontoret för vi hade sökt hjälp och vi ska avsluta det.(Dom kunde inte erbjuda någon hjälp) Klara, 14 år

I citatet beskrivs Klara ha ett inbokat möte med sin kontakt på socialtjänsten, hos vilken hon sökt hjälp. Dock beskrivs hur kontakten skall avslutas för att socialtjänsten “kunde inte erbjuda någon hjälp”. Här tycker vi oss se antydningar på hur bloggaren vill visa att professionellt stöd inte alltid motsvarar förväntningar, alternativt ger positiva effekter. I brist på ytterligare information gällande hjälpens karaktär finner vi det problematiskt att värdera citatets djupare betydelse. Vi vill inte anta en besvikelse över socialtjänstens hjälputbud, men uttrycket kan tänkas lyfta fram ett behov som förblir ouppfyllt. Detta kan med stämplingsteorin förslagsvis antas innebära en upplevelse av att stå utanför samhällets möjlighet att bli hjälpt och således skapa en känsla av avvikande (Ejrnaes & Kristiansen, 2002:79). Oavsett så fyller citatet en funktion genom sin existens, genom att benämnas så

lyfter bloggaren fram det faktum att en alternativ hjälprelation vid tidpunkt för ansökan ansetts nödvändig för hanteringen av det egna föräldraskapet. Ytterligare en alternativ relation kan återfinnas i citatet nedan.

“jag blir så glad av bra,gulliga,snälla kommentarer när jag är nere. Det gör mig starkare :)“ Anna, 15 år

I citatet beskriver Anna en tacksamhet över de kommentarer vilka läsarna lämnat på hennes blogg. Dessa tolkas av oss som välkomna då hon i ord uttrycker att hon blir glad över dem. Annas citat blir således enligt oss ytterligare ett uttryck för betydelsen av ett stöttande socialt nätverk och dess positiva påverkan på upplevelsen av sin situation som ung förälder.

Sammantaget finner vi ett fortsatt uttryck för behov av acceptans och stöd hos den studerade gruppen, vilket även sträcker sig till alternativa nätverk. Vi tolkar detta uttryck, likt hur vi tolkade behovet gällande stöttning från det förstnämnda personliga nätverket, med avstamp i stämplingsteorin. Goffman (Scheff & Starrin, 2002:169-170) beskriver en individs tendens att påverkas av sin omgivnings åsikter gällande den egna personen. Det är således rimligt att anta betydelsen av att få stöd och därmed acceptans för den egna uppfattningen av sin identitet någonstans i omgivningen. Annas beskrivning, vilken återges i det första undertemat, och behandlar hur hon ej finner stöd hos sin pappa kan således antas vara anledningen till ett sökande av sådant hos alternativa nätverk. Den uttryckta glädjen över erhållen stöttning från alternativa nätverk kan tyckas bekräfta detta vidare.

Likt Annas situation så återfinns en liknande bild i den situation Klara ger uttryck för i sin blogg i helhet. Även om Klara i citatet beskrivet i avsnittets första undertema framhåller en bild av sin familj som stöttande så har hon tidigare också gett uttryck för en avsaknad av sådant i vissa situationer. Detta kan således tänkas förklara varför hon upplevde ett behov av att ansöka om hjälp från socialtjänsten. Vi finner det fortgående intressant att analysera behovet av stöd som en bekräftelse av stämplingsteorins resonemang gällande en individs beroende av sin omgivnings tyckande (Månsson, 2002:162).

Som tidigare nämnt återfinns i Annas citat en av oss tolkad framställning av behov av stöd vilket erbjuds genom social interaktion på internet, “jag blir så glad av bra,gulliga,snälla kommentarer när jag är nere”. Vi tycker dock oss se distinktioner i de unga mammornas

behov av att erövra detta genom att skriva i bloggen. Även om behovet inte alltid sammanfattas i manifesta ord och innehåll tycks inläggens varierande karaktär och tidsaspekten mellan uppdateringarna ge uttryck för detta. Ett alternativ till Annas citat ovan, är när Lisa med ett citat hämtat ur empirin beskriver att “eftersom att alla som har fått barn startar en blogg och rätt många har bett mig att göra det, så har jag nu gjort det”. Lisas framställning tycks i motsats till Anna och Klaras, vara upprättat utifrån ett uppfyllande av omgivningens önskan om insyn, snarare än det egna behovet.

Sammanfattningsvis önskar vi hävda att innehållet i ovanstående tema gällande det sociala nätverkets betydelse och dess förmåga att erbjuda bekräftelse lyfts fram som viktig för möjligheten till välmående i föräldraskapet. Detta bekräftar vad Wahn, Nissen och Ahlberg (2005:597) uppger sig funnit i sin studie gällande hur samtliga kvinnor i deras studie talat om betydelsen av det sociala nätverkets stöttning. Vi tycker oss se en strategi med vilken de unga mammorna eftersöker detta stöd där försöken inte upphör vid motgång, utan efterföljs av nya alternativ till uppfyllandet av detta uttryckta behov. Fortsättningsvis vittnar temats presenterade resultat om bloggen som väsentligt redskap för de unga mammorna i interaktionen med omgivningen. Socialkonstruktivismen tillåter oss dock att reflektera över huruvida bloggen istället kan verka för reproducerandet av sociala diskurser. Med grund i detta kan det med fördel diskuteras för vem bloggar skrivs och huruvida det alltid bidrar till en positiv upplevelse av föräldraskap (Barlebo Wenneberg, 2000:12-13).

Resultatet i analysen presenterad ovan och den socialkonstruktivistiska förklaringen till dess uppkomst kan tyckas bekräftas i vad Bergnéhr (2008:188-190) framhåller gällande existensen av sociala konstruktioner avseende ett gott föräldraskap. I likhet med Bergnéhr menar Regner och Johansson (2007:326) hur sociala konstruktioner gällande specifika grupperns behov och egenskaper kan få negativa konsekvenser för de aktuella individerna. Cameron och Cook (2015:246) framhåller hur en sådan utpekning inte sällan leder till en motvilja gentemot att ta emot erbjuden hjälp. Detta skulle kunna sammankopplas med hur Klara i sitt citat ger uttryck för ett behov ej uppfyllt av samhällets sociala hjälpinstanser. Den tidigare teoretiska reflektionen med utgångspunkt i stämplingsteorin kan tyckas bekräftad i Cameron och Cooks (2015: 246) studie, vilken är nämnd ovan. Här kan det med fördel argumenteras för hur Klaras uttryckta brist på alternativ på hjälp, skulle kunna leda till en ovilja och en misstro mot de av samhället utsedda hjälparna. Ovanstående händelsemönster skulle således kunna

resultera i en intensifierad utsatthet och samverka till en negativ upplevelse av det subjektiva föräldraskapet.

Ytterligare relevans till tidigare forskning återfinns i Boniel-Nissim och Baraks (2011:333-334) studie gällande positiva effekter av bloggande vid upplevelse av social utsatthet. Detta anses fördelaktigt då interaktion över internet skapar förutsättningar för ett större fokus på de subjektiva känslorna, jämfört med fysisk kommunikation. Bloggens betydelse likt den ovan återfinns i vårt resultat vari Anna beskrivs finna stöd, och däri acceptans, i den interaktion vilken sker på internet. Vidare bekräftelse för dess betydelse kan finnas i det faktum att Anna ses uppskatta de kommentarer vilka lämnas till henne. Detta överensstämmer med vad Boniel-Nissim och Baraks (2011:336) menar avseende att den mest fördelaktiga kommunikationen genom bloggar är den vilken skapar utrymme för läsarna att interagera med bloggarna. De menar att en kommunikation av detta slag kan få positiva effekter för en individs upplevelse av sin sociala situation.

7.2 Ifrågasättande och Försvar

Ett ytterligare återkommande teman i bloggarnas innehåll är vad vi tolkar som ett uttryckt behov av att försvara sig och sitt föräldraskap mot omgivningens eventuella åsikter, samt uttryckta negativa ståndpunkter om den egna föräldraförmågan. Citaten nedan har delats in i två representationer till följd av deras till viss del olikartade karaktär. Till skillnad från i tidigare tema presenteras citaten i grupper om tre inom vilka vi anser oss se liknande uttryck. Efter varje undertema följer en subjektiv tolkning av oss, vilken fortgående underbyggs med teoretiska argument. Avsnittet avslutas med en för samtliga underteman gemensam analys där resultatet diskuteras i förhållande till tidigare forskning.

7.2.1 *En antagen kritik*

Nedanstående citat behandlar ett försvar från de bloggande tonårsmammorna gentemot en genom blogginläggen framhållen antagen kritik från omgivningen. Vi tycker oss i dessa citat se en ytterligare bekräftelse för existensen av en social konstruktion gällande ett idealt föräldraskap, denna får således representera den antagna kritiken.

Jag önskar att inte se nedlåtande kommentarer om det (gällande ungt föräldraskap), jag har startat bloggen för att visa att ålder inte har någon betydelse när man blir mamma, jag tycker att jag klarar det fint :) Lisa, 14 år

Meningen med livet är ju att skaffa barn, så varför ska jag vänta? Klara, 14 år

Jag vet inte vad problemet är, det är inte fel att bli mamma i tonåren. Jag förstår inte heller varför ni inte tycker om mig. Jag kan inte göra abort nu, det är för sent. Dessutom kommer jag inte ångra mig vad ni än säger. Klara, 14 år

Citaten ovan har valts ut som exempel på sätt att försvara sig gentemot omgivningens eventuella åsikter i relation till det egna föräldraskapet. Citaten är inte svar på specifika kommentarer utan tolkas av oss som en respons mot samhälleliga diskurser gällande det goda och eftersträvansvärda föräldraskapet vilket vi vidare stärker med ett socialkonstruktivistiskt perspektiv. Socialkonstruktivismen ifrågasätter bilden av att handlingar och de meningar dessa ges är att se som av naturen givna, och beskriver istället hur vi i sociala interaktioner skapar omgivningens diskursiva ramverk samt ger en mening till de handlingar vilka finns inom såväl som utanför detta (Barlebo Wenneberg, 2000:12). Detta leder oss till att reflektera kring hur de unga mammorna återkommande tycks ge uttryck för ett framtvingat försvar av sitt föräldraskap enbart baserat på ålder. Vi anser oss kunna förklara detta med hur den sociala konstruktionen nämnd ovan är märkbar även här då åldern är ett återkommande tema. Detta exemplifieras då Klara säger "meningen med livet är ju att skaffa barn, så varför ska jag vänta?". Detta representerar det för oss ett tillvägagångssätt för att utöva motstånd gentemot en anad allmän uppfattning om en ung mamma som i grunden problematisk. Denna anade uppfattning kan med fördel sammankopplas med den tidigare nämnda sociala konstruktionen gällande ålder och föräldraskap.

7.2.2 *En uttryckt kritik*

De tre citaten i detta avsnitt är av karaktär liknande den i undertemat ovan. De utmärker sig dock i det faktum att de är en direkt respons på omgivningens genom ord förmedlade åsikter. Citaten listas nedan tillsammans och följs av en teoretisk analys och vår subjektiva tolkning. Avsnittet avslutas med en för temat gemensam koppling till tidigare forskning.

“Så som ni [läsarna] klagar på mig så verkar ni tro att jag inte har känslor. Några av er verkar ha något emot unga mammor, va det då! Jag tycker bara att ni inte behöver ta ut det på mig. Ni verkar ha ett behov av att kommentera och säga att jag kommer bli en dålig mamma. Men jag bryr mig faktiskt inte alls om vad ni säger och tänker, jag behöver dessutom inte försvara mig. Det enda som är viktigt för mig är att jag vet att jag kommer bli en bra mamma. Jag har inget behov av att övertala er om att jag kommer bli det.” Klara, 14 år

Läsarkommentar: “Klär man inte sig lite mer moget när man är fjorton år och dessutom ska bli mamma? Din stil ser ut som en karaktär i en tonårsfilm. Men jag antar att du gillar din stil hahaha”

Svar: ”Hur klär sig en fjortonåring, jag trodde dem klädde sig på olika sätt? Jag tycker i alla fall om hur jag klär mig! Och vad roligt, för jag älskar tonårsfilmer, så tack för komplimangen! ;)” Klara, 14 år

“Mamma sa till mig att man mår väldigt dåligt under graviditeten, på ett sätt som tonåringar inte klarar av. Skitsnack! Ja, jag är rädd för att må illa och spy, men jag klarar det. Jag har alltid haft ett illamående på grund av mina magproblem. Så du ska nog se att jag klarar det lilla mamma. Tonåringar kan mer än vad du tror! Jag har liksom redan gått igenom mina värsta veckor under graviditeten.” Anna, 15 år

Vi diskuterar fortgående hur det tolkade ifrågasättandet, till skillnad från i ovanstående stycke där åldersaspekten anses väsentlig, istället behandlar kommentarer angående den unga mammans klädval och förmåga att utstå fysiskt lidande. Vi föreslog i tidigare undertema en möjlighet att se omskrivning av ålder som ett uttryck för ett av omgivningen framtvingat försvar för det egna livsvalet att bli förälder i tonåren. Detta resonemang anser vi stärks av vad Bäck-Wiklund (2007:77) diskuterar gällande hur människor ur ett socialkonstruktivistiskt perspektiv kan anses tolka sin omvärld med hjälp av stereotypa uppfattningar. Denna tanke tycks för oss synlig även i detta undertemas resultat.

Klara beskrivs ovan få kommentaren, “När man är fjorton klär man inte sig lite mer moget då, speciellt om man ska bli mamma eller?”. Läsaren tycks besitta en bild av hur en moder ser ut och den unga mamman verkar inte stämma in i denna bild. Ett vidare exempel återfinns i vad en av de unga Annas egen mamma säger till henne gällande vilka förväntningar hon bör ha på

graviditeten och sin egen förmåga att klara av den, "Man mår riktigt dåligt i graviditeten. Sånt illamående tonåringar inte klarar av...". Denna föreställning tycks vila på uppfattningar dels gällande ålder, men också hur en tonåring förväntas vara, men även gällande vad en moder bör vara. Kombinationen av dessa två kategorier, modern och tonåringen, tycks ur ett socialkonstruktivistiskt perspektiv te sig problematisk för den omgivning vilken de unga mammorna rör sig (Loseke, 2010:7). Här skulle ett resonemang med fördel kunna föras om hur såväl tonårsmammorna, som omgivningen tycks ge uttryck för att de besitter en föreställning gällande ung ålder som oförenlig med de förväntningar vilka kan tänkas finnas på en föräldraroll. Detta tillåter oss att reflektera över att allmänheten ges möjlighet att kommentera och tillrättavisa de unga mammorna baserat på vad de personligen anser vara korrekta levnadsval. Vi frågar oss i relation till detta om en mamma, vilken anses följa allmänt accepterade ideal gällande förväntningar på hur en förälder skall vara, också skulle vara föremål för samma kritik och ifrågasättande.

I det första citatet i detta avsnitt, skrivet av Klara, återfinns följande resonemang "Men jag bryr mig faktiskt inte alls om vad ni säger och tänker, jag behöver dessutom inte försvara mig. Det enda som är viktigt för mig är att jag vet att jag kommer bli en bra mamma." Detta representerar för oss tillsammans med övrig empiri en möjlig framställning av en ständigt pågående kamp mellan diskursen gällande ett eftersträvanvärt föräldraskap och konflikten mellan en vilja att passa in i denna alternativt motbevisa den. Denna sistnämnda konflikt vilken vi tycker oss se, innehåller således dels en önskan om acceptans i en normativ modersroll, men också ett behov av att hävda sin duglighet när detta inte upplevs möjligt. Som nämnt i vår tolkning ovan gällande tillskrivna egenskaper och attribut hos en förälder, tycks mammorna relatera till en vad som med socialkonstruktivismen kan anses vara en konstruktion av den ideala föräldern i allmänhet, men kanske mamman i synnerhet (Berger & Luckmann, 1966:32). Den argumentation som tycks föras av de unga mammorna gällande ungt föräldraskap kan vidare förstås med hjälp av Goffmans (Månsson, 2002:162) bidrag till stämplingsteorin.

Goffman (1973: 210) menar att en individ som inte kan förlika sig med omgivningens förväntningar på det egna handlandet och varandet, inte sällan använder sig av strategier för att skapa en möjlighet att distansera sig från dessa förväntningar. Vi tycker oss se hur de unga mammorna i citaten ovan trots att de uttrycker att de inte har ett behov av att försvara sig, ändå i samma stund gör exakt detta. Detta kan bekräfta Goffmans (Månsson, 2002:162) teori

angående hur en individ vilken finner sig oförenlig med omgivningens förväntningar kan föra en kamp för möjligheten att kvarstå i den identitet vilken denne själv önskar, och därmed inte överta de egenskaper vilka har tillskrivits en av omgivningen. Vidare tycks Klara antyda hur hon inte förblir oberörd av läsarnas kommentarer då hon skriver "så som ni [läsarna] klagar på mig så verkar ni tro att jag inte har känslor". Vi tycker oss här se hur Klara ger uttryck för att omgivningen enligt henne gjort en felbedömning av henne. Detta skulle med hjälp av Berger och Luckmann (1966:41-43) kunna beskrivas som en process där omgivningen genom sin fysiska distans till individen skapar och reproducerar typifieringar innehållande stereotypa föreställningar gentemot den andre.

Med utgångspunkt i ovanstående problematisering av ålder kan Bergnéhrs studie (2008:188-190) anses ytterligare understryka detta resonemang. Studien diskuterar en uppfattning om ett idealt livslopp vilket enligt forskaren blivit allmänt vedertaget. Detta livslopp innehåller en uttryckt önskvärd och fördelaktig ålder om 30 år som idealt för ett ingående i föräldraskap. Detta anser vi bekräftar existensen av den sociala konstruktion gällande vad som anses fördelaktigt i förhållande till föräldraskap, vilken vi tycker oss se reflekterad i bloggarnas uttryck kring detta ämne. Om denna presenterade konstruktion återfinns hos de unga mammorna själva kan benämningen av ålder förslagsvis vara representant för en samlad kritik då en lägre ålder omöjliggör det förväntade livsloppet.

Det kan anses synligt i temats sammantagna bild hur samtliga av de unga mammorna i studien vill visa hur ett ifrågasättande från sin omgivning är problematiskt, oberoende av om det uttrycks i ord eller inte. Regnér och Johnsson (2007:331) såg i sin studie hur omgivningen ansåg det sin uppgift att undervisa de individer vilka de inte tyckte passade in i den ideala bilden av en familj. Detta visade sig inverka negativt på förälderns upplevelse av sin situation. Vi tycker oss i de unga mammornas uttryck gällande återberättat ifrågasättande av den egna föräldraförmågan, se hur läsarna och de personliga kontakterna agerar i linje med ovanstående. Vidare tycker vi oss också se framställningar från de unga mammorna av hur det även i denna studie inverkar negativt på den egna livssituationen. Föregående resonemang skulle ytterligare kunna bekräftas i vad Wahn, Nissen och Ahlberg (2005:598-599) funnit i sin studie av unga mammors olika upplevelser av föräldraskap i tonåren. De menar att mammorna i deras studie förmedlat hur omgivningens blickar och tankar inte sällan upplevts som problematiska. Här ser vi en möjlighet för vårt resultat att ytterligare stärka denna bild av hur omgivningen spelar en väsentlig roll i upplevelsen av det egna föräldraskapet.

7.3 Kärlek

Följande avsnitt behandlar olika uttryck vilka vi har tolkat som kärlek till det egna barnet. Dessa uttryck har vidare delats in i två underteman, av oss benämnda som stolthet och omsorg, då dessa visade sig mest frekvent återkommande. Likt ovanstående avsnitt i analysen är citaten presenterade nedan ett mindre urval vilket vi finner representativt för empirin i sin helhet. I följande analys sker således en reflektion utifrån den totala empirin. Med utgångspunkt i citatens likartade karaktär listas de i grupper om tre i respektive undertema. Varje undertema följs av en teoretisk analys med grund i vår subjektiva tolkning av citaten. Avslutningsvis sker en för båda underteman gemensam koppling till tidigare forskning.

7.3.1 Stolthet

Det första undertemat behandlar ett av de uttryck för kärlek vilket vi anser oss återfinna i empirin, stolthet. I begreppet stolthet inkluderar vi uttryck för känslor av glädje gällande barnets existens samt barnets prestation. Citaten nedan är hämtade från olika bloggar vilka varit aktuella för studien.

Idag fyller du 3 månader mitt barn och som jag älskar dig mest i världen. Jag skulle aldrig vilja leva i denna världens utan dig. Även om du inte kan tala så känner jag din lycka och din uppskattning genom hur du är. Jag älskar dig mer och mer varje dag.
Grattis på 3 månaders dagen min lilla skatt <3. Lisa, 14 år

Jag älskar verkligen mitt barn även om det fortfarande bara finns i magen, ja kanske ännu mer faktiskt. Det är så obeskrivligt och svårt att förklara. Anna, 15 år

Ah just det, min dotter var hos läkaren i onsdags, och hon fick högsta betyg i alla kategorier. Hon var framför allt väldigt duktig och stark i nacken. Min fantastiska lilla dotter!!! Lisa, 14 år

Det uttryck för en känsla av kärlek och stolthet som presenterats i detta avsnitts introduktion återfinns enligt oss i alla avsnittets tre citat. I det andra citatet, skrivet av Anna och sammanfattat "jag älskar verkligen mitt barn även om det fortfarande bara finns i magen" beskrivs vad som kan tyckas vara en redan existerande kärlek till ett ännu ofött barn.

Denna tycks för bloggaren vara en känsla för svår att beskriva i ord vilken ändå sammanfattas “Det är så obeskrivligt och svårt att förklara”. Vår metod ger oss endast möjlighet att spekulera över dess djupare mening men vi tillåts ändå genom citatet och i övrig empiri föreslå att bloggarna syftar att ge uttryck för en ständigt närvarande stolthet från blivande moder, till sitt ofödda barn. I relation till detta har vi i tidigare teman genomgående i de unga mammornas bloggar tyckt oss se spår av omgivningens i ord och handling uttryckta misstro gentemot de unga mammornas föräldraförmåga. Vidare har det uttryckts hur de krav på föräldraskapets vilka, enligt socialkonstruktivismens är att anse som socialt konstruerade (Johansson & Bäck-Wiklund, 2012:92), är ouppnåeliga för en individ vilken besitter egenskaper vilka tillhör en tonåring. Vi tycker oss i vår egen tolkning ur ovanstående citat, och dess tillhörande empiri, se hur de unga mammorna ger uttryck för en annan bild.

Bilden tonårsmammorna tycks framställa kan tolkas som en bild av stolthet och återfinns vidare i det tredje citatet. Här skriver Lisa “min dotter var hos läkaren i onsdags, och hon fick högsta betyg i alla kategorier”, vilket kan anses beskriva en glädje över uppfyllandet av för barnet generellt satta utvecklingsmål. Här tycker vi oss se en skillnad från resterande citat i det att stoltheten istället baseras på prestation, snarare än endast existens. Valet att inkludera det första citatet skrivet av Lisa, innehållande en kärleksförklaring till det egna barnet, motiveras av oss utifrån en vilja att återigen påvisa den ständiga närvaron av uttryck och latent meningar vilka skulle kunna anses vittna om stolthet och kärlek i sitt föräldraskap. Goffman (Scheff & Starrin, 2002:169-171) teoretiserar i sitt arbete begreppet stolthet och menar att detta står i motsats till betydelsen av skam. Han beskriver begreppet skam som en upplevelse av att vara sedd i negativt ljus av sin omgivning.

Det eventuella uttryck för stolthet och kärlek vilket återfinns ovan tycks ej föränderligt över tid då det framställs i bloggarnas inlägg såväl under graviditeten som då barnet är fött. Den glädje som tycks återfinnas i alla ovanstående citat, och kanske särskilt i förhållande till en utveckling i linje med andra barn, kan tänkas vara ett uttryck för en tillfredsställelse över att få sin tillräcklighet som förälder bekräftad. Detta då det kan antas vara en bevisning för att man som förälder gjort något rätt. Den sistnämnda stoltheten beskrivs av Goffman (Scheff & Starrin, 2002:169-171) som den känsla vilken uppstår när ett önskat mål uppnås. Här tillåts vi anta att den känsla vilken uppstår vid barnets gynnsamma prestation förslagsvis kan leda till upplevelsen av tillräcklighet och duglighet i sitt föräldraskap, i likhet med det Goffman beskriver vid uppfyllelsen av ett förväntat mål.

Även om citaten ovan skapar förutsättningar för att reproducera den känsla av stolthet och kärlek tidigare presenterad, ges vi också möjlighet att ifrågasätta dess autenticitet. Detta främst då det kan ifrågasättas om det hos de unga mammorna finns en inneboende vilja och ett behov av att passa in i rådande diskurser gällande ett normativt föräldraskap, och om agerandet kan anses vara motiverat av denna anledning. Socialkonstruktivismen skulle möjligen tillåta oss att se hur de unga mammorna i med sitt normbrytande handlande tagit ett tidigt kliv in i en diskurs gällande föräldraskap, vilken är baserad på en vuxen individs antagna förmågor och förutsättningar (Barlebo Wenneberg, 2000:12). Handlandet skulle vidare kunna tolkas som ett uttryck för motstånd där de unga mammorna i detta kvarstår de i sin roll som tonåring, men strävar mot att uppvisa en annorlunda konstellation av egenskaper, i vilken en tonåring ges möjlighet att ses besitta egenskaper vilka tidigare ansetts oförenliga.

7.3.2 *Omsorg*

Följande undertema behandlar avsnittets andra del, vilken benämns som uttryck för omsorg. Med benämningen avser vi att inkludera uttryck för den personliga uppoffringen i förmån för sitt barn. I delarna presenterade nedan listas citaten, likt ovanstående undertema, sammanhängande. Även här följs citaten vidare av en tolkning tillsammans med en teoretisk analys vilken ämnar att påvisa en variation i vilka uttrycken kan förstås. Temat i sin helhet, inkluderande stolthet såväl som omsorg, avslutas med ett kapitel innehållande tidigare forskning diskuterat med temats sammantagna resultat.

Jag har städat ur en hel låda i min byrå som jag skall ha grejer till bebisen i. Detta har jag gjort endast för mitt barns skull. Jag har också tagit ner alla mina posters från väggarna, och där skall jag istället sätta upp söta bilder. Klara, 14 år

Igår blev jag panikslagen för att min dotter var hungrig och skrek jättelänge. Mitt bröst gjorde så ont att jag inte kunde amma henne och när jag försökte pumpa så hände inget. Jag började gråta och blev jätteledsen. När det hände så försökte jag kontakta de som jag känner så svarade ingen utom barnmorskan på mödravårdscentralen. Hon är bara bäst!! Hon sa till mig att jag skulle komma in så att hon kunde hjälpa mig. Klara, 14 år

Mamma hjälp mig! Jag är jätteorolig över mitt barn för jag har hög feber och det är inte bra för bebisen. Vet inte vad jag ska göra just nu!!! Anna, 15 år

Citaten presenterade ovan skildrar enligt vår uppfattning olika sätt att utöva och påvisa omsorg om sitt barn. I det första citatet, skrivet av Klara, beskrivs det hur hon gjort utrymme för det kommande barnet i sitt rum, “jag har städat ur en hel låda i min byrå som jag skall ha grejer till bebisen i. Detta har jag gjort endast för mitt barns skull”. Detta uttryck kan enligt oss tyda på en vilja att visa personlig förberedelse för att bli förälder, men också ett skapande av utrymme i den fysiska världen för det ofödda barn. Vidare tillåter citatet en föreställning om hur skapandet av fysiskt utrymme också blir en metafor för ett accepterande av personliga uppoffringar och förändringar relaterade till inträdandet i föräldraskap. Dessa förändringar, vilka vi tolkar som personliga uppoffringar, kan även anses framställda i citat tre i vilket Anna genom orden “jag är jätteorolig över mitt barn för jag har hög feber”, ger uttryck för en oro över sitt barns fysiska hälsa och ett fränseende från det egna måendet.

Det andra citatet, skrivet av Klara, speglar ett något annorlunda uttryck för omsorg. Klara påtalar utmaningen i att vilja finnas till och göra det bästa för sitt barn, men att samtidigt besitta en rädsla över oförmågan att uppnå detta. Klaras uttalande skulle kunna sammankopplas med vad som i tidigare teman benämns som en eventuell stämpling (Månsson, 2002:160) av de unga mammorna som avvikare från en diskurs om gott föräldraskap (Johansson & Bäck-Wiklund, 2012:94). Den uttryckta rädslan över en eventuell oförmåga i föräldraskapet skulle således kunna tolkas som en internalisering av egenskaper innehållande okompetens som förälder, vilka tillskrivits denne av omgivningen. Hennes uttryckta omsorg om sitt barn kan dock anses vidare synlig i det aktiva kontakttagandet med potentiella hjälpare, istället för att förbli passiv inför situationen. Avslutningsvis tycker vi oss finna ett allmänt genomgående tema i empirin där de unga mammorna beskriver sig själva som mer omsorgstagande. Detta kan bekräftas i ett citat hämtat från resterande empiri från Annas blogg, “jag har märkt att jag är mer orolig för andra och för mig själv nu”. Omsorgen tycks således sträcka sig längre än självet och det egna barnet. Detta skulle kunna tolkas som eftersträvansvärt i linje med den tidigare presenterade diskursen gällande gott föräldraskap, vilket således möjligen kan skänka de unga mammorna ett förtroende till den egna förmågan (Johansson & Bäck-Wiklund, 2012:94).

I ovanstående reflektion gällande offentliga kärleksförklaringar som väntat och eftersträvansvärt i diskursen av gott föräldraskap och dess ibland positiva resultat för de unga mammorna, tillåts vi reflektera över om handlandet kan ha alternativa motiv. Som

återkommande nämnt i flertalet av denna studies teman tycks återfinns en hos de unga mammorna uttryckt känsla av att genom sitt tidiga föräldraskap stämplas som avvikande. Vid denna process menar Goffman (1963:13-14) att en känsla av skam inte sällan infinner sig. Denna beskrivs vidare vara en för individen smärtsam upplevelse vilken ofta kan tvinga individen till ett val mellan att antingen kapitulera eller att göra motstånd. Vid motstånd presenterar Goffman (Scheff & Starrin, 2002:170-176) ett antal strategier vilka individen använder för utförandet av sådant.

Med utgångspunkt i tonårsmammorna som avvikande och således bärare av eventuell skam, skulle de med ovanstående citat och deras tillhörande inlägg, möjligen kunna representera en sådan strategi och förmedla ett motstånd. Denna slutsats baseras främst i den starka kärleksfulla karaktären vilken framställs i alla temats citat, samt med den frekvens vilka dessa inlägg publiceras. Detta skulle förslagsvis kunna vittna om att det hos de unga mammorna finns ett behov av att uttrycka sådant vilket de i enlighet med den sociala konstruktionen relaterar till ett gott föräldraskap. Även om vi initialt ser dessa uttryck som en renodlad kärleksförklaring, skulle Goffman (Scheff & Starrin, 2002:170-171) möjligtvis argumentera för att detta skulle vara representativt för ett uppvisande av falsk stolthet. Med detta menar han att det är möjligt att tolka behovet av att förmedla sina handlingar och sina, för den nämnda konstruktionen, positiva känslor som ett uttryck för en önskan om att passa in i en av omgivningen given bild av den lyckade föräldern. Vi vill dock hävda att en av dessa förklaringar till de nämnda uttrycken inte nödvändigtvis behöver utesluta det andra, och vill således lyfta dem båda som studerbara framställningar.

Motsatsen till detta resonemang kan tyckas synlig vid analys med hjälp av stämplingsteorin (Ejrnæs & Kristiansen, 2002:79). Då kan de unga mammornas uttryck för omsorg och stolthet istället tolkas som en manifestation av upplevelsen av att stå mellan två diskurser, den gällande den lyckade mamman och den av en tonåring. Vi för i föregående undertema, vilket behandlade begreppet stolthet, ett resonemang i linje med detta antagande. Där nämner vi möjligheten att se de unga mammorna som vägande mellan de benämnda diskurserna (Foucault, 1975:12-15). Framställningarna skulle med detta resonemang kunna ge en ytterligare förståelse för vad de unga mammorna ger uttryck för i de presenterade citaten samt den fullständiga empirin. Vi tycker oss med hjälp av socialkonstruktivismen se hur en omkonstruering genom social interaktion och påverkan gällande socialt tillskrivna egenskaper för en mamma som är tonåring är pågående (Berger & Luckmann 1966:41).

Analysen gällande hur det socialkonstruktivistiskt sett kan anses finnas socialt konstruerade egenskaper tillhörande en lyckad mamma, mot vilka de unga mammorna i vissa fall tycks sträva, återfinns i vårt resonemang gällande omsorgstagande. Detta kan möjligen sammankopplas med Wahn, Nissen och Ahlgrens (2005:598-599) studie i vilken det framkommer dubbla känslor gentemot det tidiga föräldraskapet. Respondenterna i forskarnas studie framhåller en positiv mognadsutveckling som ett resultat av föräldraskapet. Om omsorgstagande kan antas vara en del i denna mognadsutveckling skulle vårt forskningsresultat möjligen kunna bekräfta den specifika upplevelsen. Till detta önskar vi dock tillägga det resonemang vilket fördes av oss gällande omgivningens strävan mot att passa in Klara i en accepterad roll, samt Klaras eget uttryck av eventuell misstro till de egna förmågan. Vårt resonemang kan utvecklas med vad Tryggvason, Sorbring och Samuelson (2012:150-151) finner i sin studie gällande hur unga mammor vilka utsätts för kritik från sin omgivning tenderar att i högre grad betvivla sin egen föräldraförmåga. Sammanfattningsvis finner vi att uttrycken vilka vi tolkat som kärlek kan representera en variation av latent meningar, vilka samtliga vittnar om betydelsen av dessa för upplevelsen av det egna föräldraskapet.

7.4 Bloggen

Det första undertemat i detta avsnitt diskuterar bloggarnas betydelse för de unga mammornas upplevelse av sitt eget föräldraskap. I detta avsnitt avser vi att undersöka om, och i så fall hur, bloggarna kan användas för diskussion alternativt omkonstruktion av rådande diskurser. Vidare diskuteras i undertema två den av läsarna givna alternativt av bloggarna självutnämnda roll i form av experter som de unga mammorna enligt empirin tycks inneha. De olika citaten visar en variation i uttryck och motivering till intagandet av denna roll vilken i följande avsnitt analyseras vidare.

7.4.1 *En arena för omvärdering*

I undertemat som följer analyseras uttryck vilka tycks relatera till sociala positioneringar innehållande en pågående kamp mellan sociala konstruktioner. Vidare undersöks vilken roll bloggen spelar i denna process. Med grund i citatens delvis olikartade karaktär kommer en kortare subjektiv tolkning efterfölja respektive citat, för att sedan efterföljas av en gemensam teoretisk analys. I det övergripande temats avslutande del görs en förening med tidigare forskning tillsammans med nästkommande undertema.

“Ja jag kan verka omogen och inte redo för ett barn på bloggen. Det tycker till och med jag. Men här på bloggen är det stället jag kan uttrycka mig och säga mina känslor. Jag tycker inte om att prata ut, jag tycker om att skriva ut. Det ni läser kommer direkt från mina tankar, ingen redigering. Bara rakt ut mina tankar! Klara, 14 år

Klara beskriver en dialog vilken förs med bloggens läsare gällande hennes mognad. Vidare framställer Klara hur hon upplever bloggen som ett forum för att uttrycka sina känslor, något hon anser problematiskt i fysiska möten. Bloggen som en arena för uttryck återfinns även i nästkommande citat, skrivet av Lisa.

“She’s hurt. She’s tired. Tired of all the drama, tired of not being good enough, tired of life. But she doesn’t want to look dramatic, weak or attention-seeking. So she keeps it all inside. Acts like everything is perfect but cries at night. So everyone thinks she’s the happiest person they know. That she has no problems and her life is perfect. Only if they knew the truth”. Lisa, 14 år

Lisa tycks i citatet ovan, likt Klara, använda bloggen för att få utlopp för känslor. Då hon i texten framhåller hur hon håller allting på insidan kan det antas att den känslodelning som härskar i hennes fall är specifik för bloggen. Hon talar om uppehållandet av en fasad med vilken hon övertygar sin omgivning om att hon är nöjd och mår bra i sin situation. Detta kan vidare ge styrka åt en reflektion gällande hur bloggen spelar en betydande roll för hennes möjlighet till att få utlopp för sina känslor. Bloggen tycks för Lisa, i likhet med vad Anna beskriver i citatet nedan bli en plats i vilken hon tillåts ge uttryck för sådant som eventuellt inte platsar i den omgivande diskursen

“ååh. mamma och pappa tror att jag fortfarande håller på att funderar på allt. men har ju bestämt mig :o efter alla försök på att övertala mig. efter alla försök att skrämma mig. Så har det inte funkar på mig. antingen så är jag en sån som verkligen står för det jag säger. eller så är dem jåååvligt dåliga på att övertala :)” Anna, 15 år

Ovan beskrivs Anna reflektera över sina föräldrars åsikter och handlande gentemot hennes graviditet. Citatet är taget ur en kontext i vilken Anna berättar att hon bestämt sig för att behålla sitt barn. Hon tycks ge uttryck för en frustration över det personliga nätverkets

oförstående reaktioner och eventuella vilja att övertyga henne om att ändra sitt beslut, vilket skulle kunna vittna om att omgivningen inte hör hennes åsikt.

Med utgångspunkt i ovanstående är det möjligt att tolka de unga mammornas bloggande som en plats att få dela livets upp och nedgångar. Detta påvisas med hjälp utav Lisas citat i vilket hon beskriver sig vara "tired of all the drama, tired of not being good enough, tired of life". Med grund i Goffmans (1973:210) interaktionistiska teori kan dock hävdas att bloggen vidare också skulle kunna agera arena för självuppfyllelse och motstånd. Detta genom att förstå de unga mammornas kommentarer som uttryck för sådant som inte ges utrymme i de vardagliga fysiska interaktionerna. Vi vill hävda att bloggen blir en plats att söka bekräftelse för sin egen duglighet samt en arena inom vilken det är möjligt att stå upp mot sina anklagelser och upplevda orättvisor utan det fysiska mötets alla hindrande ritualer vilka omnämns av Goffman (1973:210). Vi anser oss se att de unga mammorna genom sitt bloggande ger uttryck för att de gör motstånd mot den skam ett avvikande från den omgivande diskursen stämplingsteoretiskt kan innebära (Månsson, 2002:162).

Vi tycker oss i empirin se en övergripande ovilja mot att tystas ner och anpassas till socialt konstruerade roller som avvikande, roller samhället genom existerande diskurser reproducerar (Barlebo Wenneberg, 2000:10-13). Denna kamp som tycks framstående är dock till synes inte en lätt sådan. Inlägg som vittnar om sorg, frustration och uppgivenhet talar för att de unga mammorna tycks finna sig själva i en maktkamp mellan att falla in i den av omgivningen tilldelade nya rollen som avvikare och den inre önskan mot ett behållande av den tidigare självbilden i önskan om ett accepterande från omgivningen för de egna livsvalen. I sitt användande av bloggen kan de unga mammorna tyckas ge ett uttryck för hur den är ett alternativ för kommunikation när den närmaste omgivningen inte vill lyssna. Användandet av bloggen blir således ett verktyg för tänjande av gränser och en möjlighet att projicera den bild av sig själv man önskar att omgivningen skulle ha (Loseke, 2010:4).

7.4.2 Expertroll

Detta undertema behandlar ett fenomen vilket vi har valt att sammanfatta som en process i vilken läsare vänder sig till de aktuella tonårsmammorna för råd och stöd. Citaten tagna från samtliga studerade bloggar är till följd av sin likartade karaktär listade direkt efter varandra för att skapa en översikt av aktuellt undertema. Fortsättningsvis följer tillsammans med vår

subjektiva tolkning en teoretisk förankring, vilken avslutas med ett för temat gemensam anknytning till tidigare forskning på området.

Läsarfråga: “Rekommenderar du andra tjejer att bli unga mammor?”

Svar: “Hela processen när man blir mamma är en jättefin upplevelse som jag rekommenderar till alla. Det finns många bra saker med att vara en mamma som är ung, man har till exempel mer ork när man är ung än när man är över 40 år gammal. Man har dessutom mycket lättare för att läka snabbt och återhämta sig efter förlossningen. Det mest positiva tycker jag är att man får uppleva en kärlek som är jättestark längre när man blir mamma tidigt.” Lisa, 15 år

“Hjärtat har nu formats som det ska och slår ca 150 slag per minut, ett vuxet hjärta slår bara hälften så många slag. Att hjärtat slår så många slag är nödvändigt för att bebisen ska utvecklas och för att blodet ska kunna pumpa runt viktiga näringsämnen och ta bort onödiga slaggprodukter.” Anna, 15 år

“Här kommer en lista på mat som inte är bra att äta när man är gravid” Klara, 14 år

Informationsdelning kan tyckas framkomma på varierande sätt i bloggarna. I citat ett, vilket är en del ur ett längre stycke, ses en läsare vända sig till Lisa med en fråga angående huruvida hon rekommenderar ett ingående i föräldraskap i tidig ålder. Efter följer ett svar från Lisa innehållande såväl de fördelar som finns presenterade i citatet, som nackdelar vilka finns att återfinna i inlägget i sin helhet. Svaret ter sig väl genomtänkt och riktat till den specifika läsaren. Det faktum att läsaren går till bloggaren för information tror vi kan vittna om en syn på den unga bloggande mamman som kompetent och värd att lyssna till. Vidare återfinns ytterligare en variation av det ovan nämnda informationsdelandet i de två resterande citaten. I dessa citat, skrivna av Anna och Klara, beskrivs hur “hjärtat har nu formats som det ska och slår ca 150 slag per minut” och delas “en lista på mat som inte är bra att äta när man är gravid”. Informationen tycks delas i undervisningssyfte och karaktäriseras av det faktum att de inte föregås av frågor ställda av läsare, att de tenderar att agera som vidarebefordrande av redan fastställd information samt att de är frekvent återkommande.

Trots eventuella olikheter i den initiala anledningen till informationsdelningen kan stämplingsteorin tyckas skänka en gemensam förklaring till fenomenets uppkomst (Månsson,

2002:161-162). Denna teori har tidigare använts för beskrivandet av hur omgivningens reaktioner på det egna jaget och den negativa stämpling detta kan innebära, samverkar i bidragandet till en missgynnande upplevelse av det egna föräldraskapet. Genom den informationsdelning de unga mammorna utför tycker vi dock oss se ett exempel på vad som av Goffman (1973:210) benämns som en misslyckad stämpling. Här beskrivs individer vilka inte upplever sig överensstämna med sin nya roll som avvikare sträva mot ett särhållande av sig själva och omgivningens tillskrivna egenskaper. Vi tycks se ett exempel på detta när vi reflekterar över vad som ligger till grund för den spontana informationsdelning vilken återfinns i citaten. Här tycks förslagsvis den unga mamman genom sitt handlande ge uttryck för en upplevelse av att vara betrodd och bekräftad som kompetent i sitt föräldraskap.

I förhållande till studiens syfte frågar vi oss vad de unga mammorna ger uttryck för i och med den kunskapsdelning de fortgående presenterar i sina bloggar. Vi har i tidigare teman diskuterat och önskat belysa vad vi i samförstånd med tidigare forskning och vid teoretisk analys anser vara en normativ bild av ett gott föräldraskap. I detta avsnitts presenterade citat tycker vi oss, som nämnt i ovanstående undertema, se hur en ny konstruktion av den unga mamman är pågående (Loseke, 2010:15-16). Den tidigare nämnda bilden av den unga mamman som oförmögen att uppnå vad som genom socialkonstruktivismen kan ses som samhällsligt uppsatta mål för den önskvärda föräldern kan tyckas utmanat i och med det faktum att de unga mammorna genom bloggarna har fått en publik vilken vänder sig till dem för råd (Månsson, 2002:162). Ovanstående bekräftar vår tidigare reflektion angående informationsdelning och bloggare som experter och hur detta kan ha en positiv inverkan på de unga mammornas självförtroende.

Resultatet av vår analys av temats sammantagna empiri visar oss hur bloggen idag tillåts vara en plats för uttryck vilka inte alltid passar i den omgivande diskursens accepterade beteenden. Bloggen lyfts som ett utrymme inom vilket de unga mammorna, med positiva effekter för det egna måendet, får möjlighet att uttrycka sina känslor i skrift. Vidare har vi även påvisat hur bloggen kan användas som ett verktyg för utmanande och initialt omskapande av sociala diskurser. Avslutningsvis tycker vi oss i resultatet finna hur blogganvändande har skapat förutsättningar att genom interaktion över internet omskapa sig själv i andras ögon och att således gå från en i sin omgivning ansedd avvikare, till att bli tillskriven en expertroll.

Temats sammantagna resultat avseende det psykiska måendet hos de unga mammorna kan tyckas spegla det vilket framkommit av Boniel-Nissim och Baraks (2011:333-334) studie gällande bloggans möjligheter som terapeutiskt hjälpmedel. De framhåller hur författandet av bloggar visat sig ha positiva hälsoeffekter för individer med en upplevd social utsatthet. När Klara uttrycker hur hon föredrar känslodelning i skrift framför fysiskt samtalande anser vi att detta stärks. Vi tillåts här se hur ett användande av bloggen för delande av livets upp och nedgångar kan inverka positivt för individen i enlighet med studien ovan. Även Kido Lopez (2009:742) talar om hur hon i sin studie av bloggarnas effekt på dess användare och läsare har visat sig ha positiva resultat. Hon menar hur det är ett forum i vilket såväl bloggans skapare som dess läsare kan finna styrka och bekräftelse i individer med likartade livsupplevelser.

Ett ytterligare resultat vilket återfunnits i vår analys är de unga mammorna i egenskap av experter. Detta resultat kan bekräfta vad Kido Lopez (2009:742-743) beskriver som ett nytt fenomen där läsare vänder sig till bloggare för råd och stöd i vardagliga frågor istället för till professionella aktörer. Det beskrivna fenomenet kan i vårt resultat utläsas ha en förslagsvis positiv effekt på de unga mammornas självkänsla då de ges en bekräftelse av sig själva som kompetenta. Kido Lopez (2009:730-731) och Lövheim (2011:340-341) vill båda i sina studier framhålla bloggen som en för mammor möjlig plats för utmaning av kringliggande diskurser. Vidare menar Kido Lopez (2009:736-737) hur röster vilka framkommer i bloggarnas inlägg kan skapa en möjlighet för den bloggande mamman att framföra sina personliga känslor och upplevelser. Hon menar vidare hur den också med sin spännvidd skapar förutsättningar för att sätta sociala konstruktioner i gungning. Vi tycker oss i vårt resultat finna ytterligare belägg för Kido Lopez resultat då de unga mammorna genom sina uttryck kan tyckas sträva mot ett omkonstruerande av socialt skapade roller. Lövheim (2011:340-341) menar att ett det finns en kraft i kombinationen av utmanandet av sociala konstruktioner och de personliga erfarenheterna av dennes effekt. Här finner vi det väsentligt att reflektera över de handlingar de unga mammornas blogginlägg innebär och de uttryck de representerar, förslagsvis kan inneha samma makt.

8 Slutdiskussion

Vi syftade med denna studie att undersöka vad tonårsmammor genom sina egenförfattade bloggar ger uttryck för i relation till sitt föräldraskap. För att uppnå studiens syfte ställde vi oss initialt frågan vilka aspekter som ges utrymme i bloggarna av mammorna själva i relation till det egna föräldraskapet. Resultatet på denna fråga återfinns i analysens presenterade teman, vilka var för sig representerar de mest framstående och omdiskuterade ämnena. Som belyst i analysen innehöll dessa en variation av uttryck, det första framhöll betydelsen av acceptans från sitt sociala nätverk. Vårt resultat tycks närmare påvisa hur de unga mammorna ger uttryck för hur upplevelsen av en acceptans från omgivningen avseende det personliga livsvalet, kan generera positiva effekter för upplevelsen av detta. Resultatet tycks vidare visa hur betydelsen av denna är väsentlig nog för att söka den i alla tillgängliga nätverk. Utifrån vårt resultat ges vi här en möjlighet att dra en slutsats gällande att den sociala acceptansen sällan tycks självklar för de unga mammorna, och hur den istället aktivt måste sökas. Vi tycker oss här se ett samband med nästkommande tema vilket behandlar en känsla av att vara ifrågasatt. Uttryck för hur de unga mammorna förmedlar en ständig granskning av omgivningen gällande egna förmågor, egenskaper och attribut tycks ständigt närvarande och skulle således kunna inverka på upplevelsen av sitt föräldraskap.

Vidare uppmärksammas i analysen hur uttryck, vilka skulle kunna påvisa kärlek, är frekvent återkommande. Dessa framställningar har i vårt resultat fått vara föremål för analys gällande dess eventuella alternativa motiv, vilka diskuterats med utgångspunkt i Goffmans interaktionistiska teoretisering av stolthet (Scheff & Starrin, 2002:170). Att bloggen i resultatets avslutande del ges utrymme i form av ett eget tema är förslagsvis det resultat som förvånar oss mest. Vi hade initialt en idé om bloggen som endast ett verktyg för personlig ventilation, då anade vi inte att den skulle visa sig ha en större betydelse än så. Vi drar i enlighet med Kido Lopez (2009:730-731) slutsatsen att det finns uttryck vilka påvisar att bloggar av tonårsmammorna används i såväl självhjälpssyften, som i utmanande och omkonstruktion av rådande samhällsideal. Detta kan förslagsvis spela en väsentlig roll för den framtida synen på ungt moderskap.

Sammantaget och utvunnet ur studiens fyra teman tycks vi i de unga mammornas bloggar finna uttryck för den sociala konstruktion, vilket tidigare presenterats av Bergnéhr (2008:61), avseende det goda föräldraskapet. Vi spekulerar i hur vetskapen och belysningen av denna sociala konstruktion kan påverka de unga mammornas uppfattningar om sin livssituation samt

om den kan agera orsak till att de unga mammorna vidare i texterna kan tyckas ge uttryck för en problematisk positionering. Här ges vi möjlighet, med avstamp i vårt resultat, att reflektera över hur tonårsmammorna i studien tycks framställa en önskan om att ingå och accepteras i ovanstående konstruktion, men hur de samtidigt utövar motstånd och arbetar för en omkonstruering om detta inte upplevs möjligt. Ovanstående problematisering leder oss följaktligen in på vad som av de unga mammorna kan tyckas vara uttryck för utmaningar i ett ungt föräldraskap, vilket agerar vår andra frågeställning.

Frågan gällande eventuella utmaningar ställdes av oss utan förväntan på det resultat vilket skulle komma att förundra oss. Vi finner det intressant hur majoriteten av de aspekter vilka lyfts upp i relation till föräldraskapet, skulle kunna anses möjliga utmaningar. Detta då envar i grunden är beroende av en social interaktion med omgivningen. Beroendet är tydligt framkommande i flertalet av studiens avsnitt, framför allt i det tema vilket behandlar just betydelsen av ett socialt nätverk. Vi ser hur Anna i detta tema kan tyckas ge uttryck för sorg och frustration gentemot sin pappa när stöd och ett accepterande av det egna livsvalet uteblir. Vikten av stöd i form av acceptans och stöttning bekräftas ytterligare i en situation som kan anses den föregående motsats. Klara efterfrågar i en reflektion angående erhållet accepterande från sitt nätverk vad som någonsin hade kunnat vara bättre. Detta tillåter oss att anta att det finns en konstruerad idealbild över nödvändigt och eftertraktat stöd, mot vilken de unga mammorna aktivt tycks sträva. Tanken om detta ideal formas i bevittnandet av upprepat framkommande uttryck för hur ovanstående tycks eftersökas i alla tillgängliga nätverk vilka omger de unga mammorna, oavsett dess karaktär och fysiska tillgänglighet.

Vi tycker oss möjligen återfinna ytterligare uttryck för utmaningar i det tema vilket förslagsvis bör vara det mest oproblematiska, det vilket av oss benämns som kärlek. I analysen diskuteras hur de kärleksförklaringar som presenteras i empirin med hjälp av Goffmans (Scheff & Starrin, 2002:170-171) teoretisering av begreppet stolthet, möjligen kan förstås som en strävan hos de unga mammorna att övertyga sin omgivning om den kärlekens existens. Det faktum att kärlek av omgivningen, oss som forskare inkluderat, problematiseras och ifrågasätts som eventuellt falsk talar för en misstro mot gruppen unga mammor vilken kan tänkas större än vad som upplevs bekvämt att erkänna. Denna djupt rotade konstruktion av tonårsföräldrar som inkapabla tycks få effekt för de unga mammornas upplevelse av att vara föräldrar. Vi kan endast spekulera i de konsekvenser detta skulle kunna resultera i för en ung mamma, men vi har ett förslag nedan.

Den förslagsvis sista aspekten vilken ges möjlighet att problematiseras är kanske den mest självklara, nämligen den vilken behandlar olika typer av försvar gentemot ovanstående konstruktion, hos de unga mammorna. I resultatet av vår studie framkommer det att de tonårsmammor vilka varit aktuella för denna studie återkommande uttrycker behov av att försvara sig dels gentemot förutfattade meningar gällande deras förmågor i föräldraskapet, dels avseende personliga attribut och preferenser. Autenticiteten i dessa uttryck kan bekräftas med Wahn, Nissen och Ahlbergs (2005:597-599) studie i vilken det framkommer att detta inte sällan är en upplevelse vilka många unga mammor delar. Särskilt oroande är hur detta frekventa ifrågasättande i deras studie visat sig få markanta negativa konsekvenser för de utsattas framtida tillit till den egna förmågan. De lyfter vidare hur de mammor som i sin initiala tid som föräldrar utsatts för omgivningens påtryckningar och negativa kommentarer också visat tecken på en försämrad självkänsla. Detta får oss att reflektera över var de unga mammorna i vår studie kommer finna sig själva om tio år, då de vid studiens aktuella tidpunkt befinner sig just i denna sårbara fas.

Ett beroende av omgivningens tillgänglighet och reaktioner, vilka samtliga ovanstående aspekter påvisar, kan förslagsvis i sig utgöra en utmaning. Beroende-förhållandet vilket framkommit i analysen tycker vi visar på en sårbarhet hos den studerade gruppen unga mammor. Detta då välmåendet i föräldraskapet inte tycks främst beroende av de egna egenskaperna utan omgivningens uppfattningar. Det framkommer följaktligen att vad som uttrycks som problematiskt och utmanande med att vara tonåring och förälder i samtliga situationer står i relation till omgivningens reaktion. Detta leder oss till att ytterligare, som tidigare gjort i analysen, önska framhålla de sociala konstruktionernas makt. Vi menar att denna makt sträcker sig utanför en definitionsprocess och får således verklig effekt för individers liv. Vi ställer oss frågan, och vill med största sannolikhet hävda, att bilden av den unga mamman som i grunden problematisk är och förblir en självuppfyllande profetia! Om lösningen och problematiken återfinns i omgivningen bör vi rimligtvis börja här för möjligheten att förändra vad som anses en social problematik.

I relation till ovanstående efterfrågade vi i studiens tredje forskningsfråga vilken betydelse bloggen kan ha för de unga mammorna. Vi diskuterar i analysens fjärde tema hur bloggen skapar förutsättningar för ett brett användningsområde, i vilket de unga mammorna balanserar ett personligt användande i självläknings syfte med utmanande av sociala konstruktioner och

diskurser. Boniel-Nissim och Barak (2011:333) menar som tidigare nämnt att ett användande av bloggen som emotionell ventileringskanal kan inverka fördelaktigt på dess användare. En av slutsatserna i vår studie påvisar att de unga mammorna aktuella för studien gör just detta. I delandet av livets upp- och nedgångar tycker vi oss se uttryck för hur bloggen blir ett verktyg för självhjälp och läkning. Bloggen tycks vidare skapa en möjlighet i vilken de unga mammorna får utrymme att utmana och ifrågasätta tidigare accepterade antaganden om dem och deras förmågor. Lövheim (2011:350-351) argumenterar för hur bloggen skapar en plats där en tidigare ohörd grupp kan finna publik och skapa förändring. I bloggen menar hon hur ideal kan ifrågasättas och konstruktioner omkonstrueras, hon påstår således att bloggen, och framför allt dess användare, besitter en makt vilken inte bör underskattas. Så då vi med avstamp i vår studie funderar på vilken betydelse bloggen kan innebära för de unga mammorna ser vi en hjälp idag, och en förändring imorgon! Bloggen tycks bli en arena för att uttrycka otillfredsställelse över samhälleligt konstruerade ideal vilka påverkar dem och deras upplevelse av sitt föräldraskap negativt.

Med utgångspunkt i studiens resultat, vilket visar på sociala interaktioners makt att göra vardagliga aspekter utmanande, reflekterar vi över vilket eventuellt svar vi kan ge Klara då hon i studiens titel frågar varför hon skulle vänta med att bli förälder. Vår sammantagna slutsats av studiens resultat ger oss således inga andra möjligheter än att förstå den aktuella sociala konstruktionen av ett eftersträvanvärt föräldraskap som svårframkomlig för en ung mamma. Så Klara, till dig vill vi säga, så länge omgivningen påstår att det för dig är socialt problematiskt att skaffa barn så borde du för ditt eget välmåendes skull inte gjort det. För så länge den sociala konstruktionen gällande tonårsföräldraskap förblir oförändrad så kommer den alltid avskilja dig från samhället som en avvikare, någon som inte riktigt passar in. Det finns dock hopp. Vi ser hur du med hjälp av din blogg skapar dig ett utrymme att uttrycka känslor vilka tidigare tystats ned, och hur detta förslagsvis får dig att må bättre. Vi ser vidare också hur du interagerar och kommunicerar med dina läsare vilka vänder sig till dig för råd och stöd. Tillsammans har ni möjlighet att skapa en alternativ opinion, stark nog för att förändra ett samhälles uppfattning om er. Bloggen är er arena, använd den väl.

8.1.1 Förslag på vidare forskning

Med utgångspunkt i ovanstående diskussion av studiens resultat, vilken påvisat ett behov av en social arena som skapar utrymme för en grupp vilken står utanför samhällets diskurser gällande accepterat handlande, uppmärksammar vi hur kunskapsfältet brister. Här efterfrågar

vi vidare studier av bloggans nödvändighet som arena, vad bidrar den med och vad tyder dess existens på? Vi reflekterar över om den studerade gruppen ges, alternativt tar sig, utrymme i andra sociala sammanhang och vilka dessa i så fall skulle vara. Om en sådan forskning påvisar en frånvaro av, alternativt bristande möjligheter inom dessa, efterfrågar vi ytterligare studier vilka behandlar hur fungerande och positivt genererande arenor kan upprättas för denna grupp. Vi tror att en passande forskningsdesign för att komplettera och utöka den kunskap som vår studie genererat, möjligen skulle bestå av en intervjustudie med unga mammor gällande eventuellt behov av social acceptans. Detta då denna förslagsvis skulle tillåta ett djupare studerande av mer än bara de uttryck och framställningar vilka framkommer i bloggarna vi studerat. Vidare hade det varit intressant med en uppdaterande studie gällande omgivningens faktiska uppfattning om tonårsmammor som grupp, samt sociala konstruktioners förankring. Vi finner detta aktuellt för framtida undersökningar då omgivningens åsikter i vår studie tycks lämna ett tydligt spår i den studerade gruppens självuppfattningar. För möjliggörande av en förbättrad framtidssituation för tonårsmammorna menar vi därmed att forskningsfältet bör täcka ett vidare spektrum, i vilket de påverkande faktorerna bör sammanställas för skapandet av en helhetsbild.

Avslutningsvis önskar vi belysa småskaligheten i vår studie och återigen lyfta frågor gällande generaliserbarheten. Vi vill dock hävda att vårt resultat är väsentligt och uppmuntrar således till framtida studier av liknande karaktär. Vi tror att lösningen till ett försök att stoppa en fortsatt social exkludering och stigmatisering, ligger i forskning och dess förmåga att lyfta upp subjektiva upplevelser och tillgängliggöra dem för omgivningen att ta del av.

9 Referenser

- Barlebo Wenneberg, S. (2000). *Socialkonstruktivism- Positioner, problem och perspektiv*. Malmö: Liber.
- Berg, L-E. (2015). Den sociala människan: Om den symboliska interaktionismen. I Månsson, P. (Red), *Moderna samhällsteorier. Traditioner, riktningar, teoretiker*. (s.151-184). Lund: Studentlitteratur.
- Berger, P. & Luckmann, T. (1966). *Kunskapssociologi - Hur individen uppfattar och formar sin sociala verklighet*. Schmidts: Helsingborg.
- Bergnéhr, D. (2008). *Timing Parenthood Independence, Family and Ideals of Life* (Doctorial thesis, Linköping Studies in Arts and Science, 432). Linköping University: The Department of Child Studies. Tillgänglig:
<http://liu.divaportal.org/smash/get/diva2:17859/FULLTEXT01.pdf>
- Boniel-Nissim, M. & Barak, A. (2011). *The therapeutic value of adolescents' blogging about social-emotional difficulties*. Psychological Services 10(3), 333-341. doi: 10.1037/a0026664
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.
- Bäck-Wiklund, M. (2007). Fenomenologi: Livsvärld och vardagskunskap. I Månsson, P. (Red), *Moderna samhällsteorier. Traditioner, riktningar, teoretiker*. (s.70-100). Stockholm: Norstedts.
- Cameron, S. & Cook, S. (2015). *Social issues of teenage pregnancy*. _Obstetrics, Gynaecology & Reproductive Medicine 25(9), 243-248. doi: 10.1016/j.ogrm.2015.06.001
- David, M. & Sutton, C. (2016). *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur
- Ejrnaes, M. & Kristiansen, S. (2002). Perspektiv på sociala problem i USA och Skandinavien. I Meeuwisse, A. & Swärd, H. (Red), *Perspektiv på sociala problem*. (s.73-93). Stockholm: Natur och Kultur.

Foucault, M. (1975). *Övervakning och straff*. Lund: Arkiv.

Goffman, E. (1973). *Totala institutioner – Fyra essäer om anstaltslivets sociala villkor*. Stockholm: Rabén & Sjögren.

Goffman, E. (1963). *Stigma – Notes on the Management of Spoiled Identity*. Prentice-Hall Inc: Englewood Cliffs.

Johansson, H. & Bäck-Wiklund, M. (2012). *Att fostra familjen – en grundbok om styrning, föräldraskap och socialtjänst*. Malmö: Liber.

Johansson, I. & Liedman, S-E. (1993). *Positivism och Marxism*. Göteborg: Daidalos.

Kalman, H. & Lövgren, V. (2012). Etik i forskning och etiska dilemman – en introduktion. I Kalman, H. & Lövgren, V. (Red), *Etiska dilemman - Forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. (s.7-20). Malmö: Gleerups.

Kido Lopez, L. (2009). *The radical act of “mummy blogging”*: Redefining motherhood through the blogosphere. *New media and society* 11(5), 729-747. doi: 10.1177/1461444809105349

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Loseke, D. (2003). *Thinking about social problems*. New Jersey: Transaction Publishers

Lövheim, M. (2011). *Young women’s blogs as ethical spaces*. *Information, Communication & Society* 14(3), 338-354. doi: 10.1080/1369118X.2010.542822

Månsson, S-A. (2002). Interaktionistiska perspektiv på studiet av sociala problem- processer, karriärer och vändpunkter. I Meeuwisse, A. & Swärd, H. (Red), *Perspektiv på sociala problem*. (s.148-166). Stockholm: Natur och Kultur.

Nygren, L. (2012). Risken finns, finns nyttan? Etikprövningsnämnderna och den kvalitativa forskningen. I Kalman, H. & Lövgren, V. (Red), *Etiska dilemman - Forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. (s. 23-37). Malmö: Gleerups.

Regné, M. och Johansson, L. (2007). *The 'ordinary' family as a resource for single parents-on the Swedish contact family service*. *European Journal of Social Work* 10(3), 319-336. doi: 10.1080/13691450701356689

Scheff, T. & Starrin, B. (2002). Skam och sociala band - om social underordning och utdragna konflikter. I Meeuwisse, A. & Swärd, H. (Red), *Perspektiv på sociala problem*. (s.167-184). Stockholm: Natur och Kultur.

SFS 2001:453. *Socialtjänstlag*. Stockholm: Socialdepartementet.

Svedmark, E. (2012). Att skydda individen från skada - En forskningsetisk balansakt. I Kalman, H. & Lövgren, V. (Red), *Etiska dilemman - Forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. (s. 101-113). Malmö: Gleerups.

Svenssons, B. (2016, 29 januari) Man behöver inte vara idiot för att skaffa barn tidigt. *Expressen*. Hämtad 2016-11-20, från <http://www.expressen.se/kronikor/britta-svensson/man-behoover-inte-vara-idiot-for-att-man-skaffar-barn-tidigt/>

Tryggvason, N., Sorbring, E. & Samuelson, G. (2012). *Unga föräldrar: Identitet, möjligheter och utmaningar*. Malmö: Liber.

Wahn, E., Nissen, E. och Ahlbergs, B. (2005). *Becoming and being a teenage mother: How teenage girls in south westerns Sweden view their situation*. *Health Care for Women International* 26(7), 591-603. doi: 10.1080/07399330591004917